

kai" susiorganizuoti, jog iš trijų pagrindinių valstybės elementų mums maža ko betruksta. Bestinga tik dviejų - teritorijos ir tautos. Valdžią gi kaip ir turime. Ko daugiau bereikia?

Jeigu Vykdomąją Tarybą kas pavadintų net Respublikos Taryba, mes visgi liksimės prie nuomonės, kad valstybiškai galvojant dar reikia bent laikas nuo laiko, bent trupučiuką atsiminti ir apie kitus du josios elementus - tautą ir teritoriją. Pridėtume dar ir ketvirtą elementą, apie kurį nekalba valstybinės teisės teoretikai, gal be pagrindo neatkreipę į tai savo dėmesio, - tautos valią kovoti, pajėgumą kovoti, valstybės suverenumą įgyti, jį išlaikyti, o jį karu svetimam užgrobus, rezistuoti ir vėl atstatyti. Todėl tvirtiname ir kviečiame visus tremtinius bei išėivius bent kartą esmingai išsisamoninti, jog Lietuvos žemė, Lietuvos kraštas, lietuvių tauta ir jos gyvieji vaikai Tėvynėje, jų rezistencija, jų valia, pajėgumas, jų kova už laisvę ir valstybės atstatymą yra pagrindiniai ir lemiantieji mūsų tautos išlikimo ir valstybės atstatymo faktoriai.

Šio dėsno išryškėjimas, išsamumas ir pagrindimas - yra pirmas ir svarbiausias BDPS užsienio akcijos "programos punktas". Krašto primatas tautos ir jos žemės, kovinio ištangumo Tėvynėje primatas! Po jo eina antrasis mūsų "programos punktas", tai bendras visų tremtinių ir visos išėivijos "punktas": - visų gyvųjų lietuviškų pajėgų bendradarbiavimas dermėje su krašto rezistencijos organais, stiprinant ir vis daugiau paremiant tautos kovą už ušsilaisvinimą, už išsilaikymą, už išlikimą Tėvynėje. Tiek krašto rezistencijos vadovaujantieji organai, tiek jų įgaliotinių delegatūra užsieniuose šiuo metu į paskutinę vietą nukelia pasaulėžiūros, ideologijos, srovės ir valdžios klausimų komplekso "programinius punktus", kurie dabarties gyvybinių uždavinių plotmėje nieko daugiau neduotų, kaip tik tarpusavio skaldymosi įgriusias rietenas ir žalingą bei naivų rungtyniavimą už "būsimas pozicijas".

Valdžios elemento, būkime tikri, išlaisvintoje Lietuvos valstybėje nepritruks. Argi čia kada trūksta kandidatų! Bet reikia tautos ir reikia teritorijos. Be šių elementų yra, būtų ir liktų viskas tik chimera. Valstybiniam suverenumui ir tęstinumui atstovauti mes šiandien dar tebeturime Lietuvos Respublikos diplomatinis pasiuntinius užsieniuose. Nors kažkas juos bevardina tik "konstituciniais likučiais", kažkas iš pasaulio mėgina juos "tautos vardu" instrukuoti ir komanduoti, - bet krašto rezistencijos organai jais pasitiki, dėl jų akcijos džiaugiasi ir skatina juos, tęsti toliau diplomatinėje ir politinėje plotmėje užsienio faktorių tarpe lietuviškųjų interesų gynimą, kiek ir kaip kur aplinkybės leidžia. Bet nei krašto, nei tautos vardu, nei juo labiau jos rezistencijos vardu negali kalbėti tie, kurie nėra jos vadovujančių Tėvynės organų įgalinti, arba tik patys sau tokius "įgaliojimus" tėra prisiskyrę, kaip tariamojo "tautos potencialo tremtyje" reprezentantai.

Lietuvių tautos potencialas buvo ir tebėra tik pačioje tautoje, t.y. Lietuvoje. Jiegu ten, Tėvynėje ir savojoje žemėje, tas potencialas išnyktų, ar būtų sunaikintas, neabejokime, jog Lietuvos valstybės atstatymo galimumas būtų daug, daug sunkesnis, negu šiuo metu žydų "tremtinių" pastangos iškurti žydišką Palestinos valstybę - tai reiškia, beveik neįmanomas. Tremties pabėgėlių, išvietintų ir dar gal ne sykį savo vietas keisiančių tautiečių masė, tremties sambūrių, komitetų ir visokių jų organų vadovaujantieji veiksniai, senosios ir vėlesniosios lietuvių išėivijos sluogsniai visame pasaulyje daug daro, daug gali ir galės padaryti, svariai moraliai ir materialiai paremti kovojančią tautą Tėvynėje. Be jų pagalbos, paramos ir darbo viskas būtų dar dešimtį kartų sunkiau ir nyčiau. Bet šaltai, blaiviai, realiai ir be pataikaujančių komplimentų galvojant, reikia pasakyti, jog visa tai, buvo, yra ir tegali būti tik antriniai, šalutiniai tautos išsilaikymo kovos veiksniai. Jeigu šiandien visi sutinkame, kad lietuvių tautos išsilaikymas ir valstybės atstatymas nėra įmanomas vien savo pačių jėgomis, o žymiausia dalimi priklausys nuo tarptautinės įtampos etapų susidarysimų sąlygų, tai ir tuo atveju visiškai nepakinta tautos dvasinės ir fizinės substancijos Tėvynėje išlikimo ir josios pajėgumo primatas. Be tokio nominio potencialo ne tik pirmuoju, bet ir antruoju atveju valstybė vargu galėtų beprisikelti.

Mūsų tremtinių komitetų ir "veiksmų" persipolitizavimas kaip tik ir yra pasireiškęs daugiausia šia prasme, kad per daug jau ryškiai buvo pamiršta tie keli pagrindiniai valstybinės egzistencijos postulatai ir

per greitai, o taip pat ir perdėtai buvo užsiliūliuota išpūstomis iliuzijomis. O taip pat buvo pamirštos, ar reikiamai neįsidėmėtos pirmosios Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo periodo sąlygos 1914 - 1920 metais. Juk kai kuriais atžvilgiais būta daug panašumo su dabartimi. Amerikos lietuviai tada irgi entuziastingai rėmė Lietuvos nepriklausomybės idėją, jų pačių tada buvo daug didesnis dar nesuamerikonėjusių skaičius ir lėšomis rėmė daug gau-siau; tai jie ir patys šiandien tvirtina. Lietuvių "trentinių" Vakarų Eu-ropoj tada tebuvo tik saujelė, tačiau daugiau, nei dabar Vokietijoje, buvo mūsų karo pabėgėlių ir trentinių Rusijoje ir Sibire. Atskirti fronto "ge-ležinė uždanga" nuo Lietuvos, jie tam tikrais atžvilgiais gan panašiai lai-kėsi, kaip dabartiniai trentiniai Vokietijoje ir kitur. Jie taip pat turė-jo partijų, programų, komitetų, mingavo, seimavojo, sudė-kalė planus Lie-tuvos atstatymui, "principialiai" ginčijosi, vieni kitus smerkė, ekskomuni-kavo, iš posėdžių išeidavo, schizmas kūrė... Tik atsiminkim, kad ir gar-sųji lietuvių trentinių delegatų seimą Petrapilyje!

Ką davė ir ką realiai Lietuvai galėjo duoti visi tie seimavojimai, ginčai projektai ir pasmerkimai už "vienybės ardymą"? Kas galėjo vien iš šono ir iš oro Nepriklausomą Lietuvą atstatyti? Nelyginame Petrapilio sei-mo su Amerikos lietuvių doleriais ir milijono parašų peticija už Lietuvos pripažinimą de jure... Bet visa tai nebūtų tapę kūnu, jei nebūtų buvę 1917 metų Lietuvių Konferencijos Vilniuje su viso krašto igaliotiniaisiai, jei nebūtų buvę Lietuvos Tarybos su 1918 m. Vasario 16 aktu, ir svarbiausia, jei nebūtų buvę tūkstančių karių savanorių ir savo bazėje, savo žemėje gy-vos, sveikos, kovingos, ateitimi tikinčios tautos, stovinčios ant savo žė-mės ir pasiryžusios įgyti ir išlaikyti laisvę. Jei lietuvių /kaip lygiai latvių ir estų/ tauta nebūtų pajėgusi atsiginti nuo bermontininkų, lenkų ir ypač bolševikų, vargiai ir tik nedaugelis Petrapilio ir panašių seimų bei komitetų dalyvių kada iš viso bebūtų tegrįžę į savo tėviškes.

Kodėl manome, kad šiandien aplinkybės ir sąlygos yra ar bus kitokios? Kodėl svaiginamasi mintimi apie "tautos potencialą trentyje"? Kodėl krašto rezistencijos balsas šiandien daug kam dar atrodo "nepatikimas", o krašto kovotojų suteikiamos informacijos "pasenusios" ir "visiškai neįdomios"? Mums rodom, kad ateina metas revizuoti keletą šių nevykusių ir pavojingų emigracinio tvaiko sudarytų moderninių prietarų, ir, kol bus nugriauta ge-ležinė uždanga, skirianti mus nuo Lietuvos, pirmiau reikėtų nugriauti mo-ralinį ir dvasinį barjerą, jau atskyrusį daugelį mūsų nuo Tėvynės ir joje likusios, kovojančios tautos.

KOVOJANČIOJE TEVYNĖJE

Suėmimai, nužudymai, išvežimai ir reformos Alytaus valsčiuje.

Redakcijos pastaba. Šiame numeryje, susitelkus didesniam medžiagos kiekiui, išleidiame reportažą apie lietuvių tautos bendrąją buitinę oku-puotoje Lietuvoje ir taip pat kitą paruoštos medžiagos dalį. Reportažo tęsinį ir įvairius kitus dokumentus spausdinsime sekančiuose Biuletenio numeriuose.

BDPS Užsienio Delegatūra pasiekė kiti svarbūs ir pirmosios reikšmės dokumentai, jų tarpe bolševikų suimtųjų, nužudytųjų ir ištrentųjų nauji sąrašai pradedant nuo 1944 m. vasaros. Čia netenka plačiau aiškinti ši-tokių dokumentų reikšmės ir svarbumo. Žinias surinko ir sąrašus sudarė vadovaujantieji BDPS organai Lietuvoje. Sudarytieji sąrašai tvarkingi, kruopštūs, patvirtinti antspaudais ir parašais Laisvės Kovotojų Apygardų vadų ar kitų atsakingų pareigūnų. Redakcija turi kai kurios medžiagos ori-ginalus, arba patvirtintus nuorašus.

Zemiau skelbiame sąrašą, liečiantį tik vieną Alytaus valsčių. Šis sąrašas apima asmenis ir faktus ligi 1947 m. spalio 23 d. /Apygardos Vado uždėtoji data rankraštyje/. Užsienio lietuviai iš to matys okupantų bol-ševikų teroro ir sauvalės faktus viename valsčiuje, ir iš to galės susi-daryti vaizdą apie teroro ir sauvalės vastą visoje Lietuvoje.

BDPS Užsienio Delegatūra ir Biuletenio Redakcija šiuo metu neduoda nuo savęs jokių platesnių komentarų. Bet faktai kalba patys už save! Pa-teikiamasis sąrašas duoda medžiagos gilesniems tyrinėjimams, studijoms ir išvadoms. Be abejonės trentyje yra asmenų, kurie detalčiai pažįsta Alytaus

valsčių ligi pirmosios bolševikų okupacijos, vėliau per bolševikų ir vokiečių okupaciją. Žino valsčiaus plotą, gyventojų skaičių ir kitas statistikas. Naujoji medžiaga duoda progos naujiems palyginimams ir išvadoms. Tikimės, kad viso pasaulio laisvoji lietuvių spauda persispaudins šį sąrašą su savais komentarais, o kvalifikuotieji ir tą valsčių pažįstantieji asmenys pateiks trečtiniam, išeišiams ir visam pasauliui savo papildymus ir pastabas.

Ši medžiaga žiauri, kruvina, tragiška, kaip ir visas dabartinis mūsų Tėvynės likimas, kur eina kova ir kur reikia pakelti tokius baisius nuostolius ir aukas. Bet nors ir su giliu skausmu, ryžomės paskelbti šiuos davičius viešumai, gerai žinodami, kokių pergyvenimų ir smūgių tai gali suteikti visai eilei trečties lietuvių, palikusių Alytaus valsčiuje savo pažįstamus, gimines, draugus, o gal ir pačius artimiausius šeimos narius.

Dėl sunkių persiuntimo sąlygų, mūsų turimieji mašinraščio lapai kai kur susitrynę, pataisymai susitepę, vienur kitur justai abejonės ar smulkios paklaidos /pvz., vienos šeimos du sūnūs pavadinti tuo pačiu "Juozo" vardu/, mažų korektūros klaidų pavardžių rašyme galėjo padaryti perrašinėtojai ir pan. Tačiau skelbiame tai be jokių pataisymų, ką dokumentuose randame ir kaip pajėgiame išskaityti. Prašome išeišvių nepamiršti, kad tokie sąrašai Lietuvoje sudaromi ne valsčių raštinėse ant patogaus stalo, bet kibur, kitaip ir žymiai mažiau patogiomis aplinkybėmis.

Šitoki bolševikinio teroro aukų sąrašai turi tarnauti ne tik informacijai. Drauge tai mūsų Laisvės Kovos ir saviginos priemonė. Drauge tai lietuvių tautos kaltinamasis aktas Rusijos okupantams ir bolševizmui. Drauge ir apeliacija į visą civilizotąją ir krikščioniškąją pasaulį.

ALYTAUS valsčius

okupantu s u i m t u j u s a r a š a s .

Eil. Nr.	Pavardė ir vardas	Amžius	Užsiėmimas	Kaimas	Kada suintas	Pastaba
1.	Ališauskaitė, Liaukadija	23 m.	moksleivė	Jurgiškų	46XI23	
2.	Miliauskas, Juozas	23 m.	darb.	"	1945	
3.	Jakimavičius, Jonas	31 m.	tarn.	"	1946	
4.	Pangonis, Vaclovas	31 m.	ūkinink.	Radžiūnų	46IV14	
5.	Šuliuskas, Juozas	21 m.	darb.	"	46IX17	
6.	Buikis, Antanas	48 m.	ūkinink.	"	1946	
7.	Klimavičius, Vaclovas	18 m.	"	"	46IV15	
8.	Dranginis, Vladas	25 m.	darb.	"	45II10	46VIII p.
9.	Kazlauskas, Vaclovas	20 m.	ūkinink.	Likiškėlių	47V27	
10.	Norus, Stasys	27	"	"	47IV3	
11.	Labulis, Vytautas	17 m.	moksl.	"	" " "	
12.	Malažinskas, Vytautas	17 m.	"	"	" " "	
13.	Norus, Ignas	41 m.	ūkinink.	"	44XI1	
14.	Norus, Petras	68 m.	"	"	1946	sėd. 3 mėn.
15.	Maižiošienė, Ona	43 m.	"	"	46VIII	
16.	Narusėvičius, Bronius	41 m.	darb.	"	47.V.	
17.	Rėklaitis, Vladas	41 m.	ūkinink.	"	47.V.	
18.	Čepulis, Juozas	40 m.	eigulis	Rožučių	47V13	
19.	Čepulienė, Ona	36 m.	šeim.	"	" " "	
20.	Dumbliauskas, Karolis	70 m.	ūkinink.	Lukšėnų	45.III.	
21.	Dumbliauskienė, Viktorė	67 m.	šeim.	"	" " "	46IXpal.
22.	Dumbliauskaitė, Marytė	24 m.	"	"	" " "	
23.	Dumbliauskas, Juozas	36 m.	ūkinink.	"	" " "	pabėgęs
24.	Bačiūška, Antanas	47 m.	"	"	45.V	kal. 3 mėn.
25.	Dumbliauskas, Juozas	65 m.	"	"	46.II	" 16 mėn.
26.	Dumbliauskas, Juozas T.	31 m.	"	"	45.IV	" 17 "
27.	Bačiūška, Kazys	27 m.	"	"	46.IV	
28.	Vašliauskas, Jonas	36 m.	"	"	47.IV	kal. 3 mėn.
29.	Neciunskas, Antanas	26 m.	"	"	46.X.	
30.	Neciunskas, Albinas	24 m.	"	"	" " "	
31.	Dumbliauskas, Bronius	35 m.	tarnaut.	"	45.II.	miręs kal.
32.	Dumbliauskas, Antanas	30 m.	ūkinink.	"	45.IV.	kal. 1 mt.
33.	Bardzilauskas, Ignas	65 m.	"	"	45.II.	

Eil. Nr.	Pavardė ir vardas	Amžius	Užsiėmimas	Kaimas	Kada suimtas	Pastaba
34.	Bardzilausaks, Vladas	20 m.	ūkinink.	Lukšnėnų	45.II.	
35.	Aliulis, Kazys	50 m.	"	Kaniukų	1946	kalėjo lmn.
36.	Zubrus, Juozas	26 m.	"	Kurnėnų	46.XI.	
37.	Radziukynaitė, Ona	24 m.	mokytoja	"	46.II.	
38.	Šuliuskaitė, Ona	25 m.	ūkininkė	Arminių	47.VI.	
39.	Nevulis, Juozas	26 m.	ūkininkas	"	46.VI.	
40.	Karalaitis, Motiejus	40 m.	"	"	45.VI.	kal.14 mn.
41.	Mališauskas, Motiejus	45 m.	"	"	45.XI.	
42.	Česnys, Kazys	43 m.	"	"	1946	
43.	Gudynas, Antanas	32 m.	"	Kaniukų	45.VI.	kal.17 mn.
44.	Gavelis, Petras	41 m.	"	"	45.IV	kal. 3 mn.
45.	Paužaitė, Marytė	24 m.	"	"	45.IX	kal.12 mn.
46.	Račkauskas, Ignas	38 m.	"	"	45.IX	kal.17 mn.
47.	Mažeika, Kazys	26 m.	"	"	45.VI	kal.14 mn.
48.	Mažeika, Antanas	23 m.	"	"	45.VI.	kal.15 mn.
49.	Leonavičius, Juozas	24 m.	"	"	45.IV.	kal.15 mn.
50.	Rėklaitis, Jonas	25 m.	tarnautojas	"	1947.	
51.	Krutulis, Vitas	25 m.	ūkininkas	"	1945.	kal.8 mn.
52.	Rėklaitis, Kazys	32 m.	tarnaut.	Daugirdėlių	1944.	
53.	Krutulis, Juozas	67 m.	ūkininkas	Kaniukų	46.VI.	
54.	Rėklaitis, Algirdas	28 m.	studentas	Daugirdėlių	1945.	
55.	Janecka, Jonas	27 m.	ūkininkas	"	46.VIII	
56.	Adamavičius	67 m.	"	Butrimiškių	46.XI.	
57.	Staniulis, Antanas	46 m.	"	"	46.XI.	kal.10 mn.
58.	Laučys, Vladas	35 m.	"	"	46.XI.	
59.	Laučys, Stasys	25 m.	"	"	46.XI.	
60.	Panka, Vincas	34 m.	"	"	45.IV.	
61.	Galinis, Antanas	28 m.	"	Sabališkiai	46.X.	
62.	Bražinskas, Antanas	37 m.	"	Likiškių	45.III.	kal.2 mn.
63.	Šulčius, Ignas	32 m.	"	"	45.II.	kal.2 mt.
64.	Rasymas, Antanas	62 m.	"	"	44.VIII.	
65.	Gudynas, Jonas	21 m.	"	"	45.II.	kal.4 mn.
66.	Miglinas, Jonas	26 m.	"	"	45.III.	kal.14 mn.
67.	Miglinas, Jonas	28 m.	"	"	45.III.	kal.16 mn.
68.	Miglinas, Juozas	22 m.	"	"	45.III.	kal.14 mn.
69.	Aliulis, Jonas	46 m.	"	"	45.II.	
70.	Aliulienė, Vladzė	37 m.	"	"	47.V.13.	
71.	Jončys, Vincas	29 m.	"	"	45.IV.	kal.2 mn.
72.	Šakalys, Ignas	28 m.	tarnaut.	"	44.IX	
73.	Šakalys, Vladas	24 m.	darbinink.	"	46.X.	
74.	Marcinkevičius, Teof.	36 m.	"	"	45.III.	kal.4 mn.
75.	Juknevičius, Petras	56 m.	tarnaut.	"	44.XI.	
76.	Eidukynaitė, Izabelė	23 m.	mokinė	Užubalių	46.XI.	
77.	Cickevičius, Juozas	22 m.	ūkininkas	"	45.III.	kal.12 mn.
78.	Dabrovolskis, Adolfas	34 m.	tarnaut.	"	45.IV.	kal.17 mn.
79.	Danisevičius	56 m.	ūkininkas	"	46.IX.	kal.3 mn.
80.	Danisevičius, Zigmąs	25 m.	"	"	46.IX.	kal.1 mn.
81.	Zdanevičius, Balys	27 m.	tarnaut.	"	46.IV.	
82.	Mažeikaitė	34 m.	"	"	1945.	
83.	Kazlauskas, Jonas	31 m.	ūkininkas	"	45.IV.	kal.1 mn.
84.	Sadauskas, Bronius	32 m.	"	Zaidų	47.V.13.	
85.	Varčiulynas, Sblvestr.	55 m.	"	Paberžynė	46.III.	
86.	Selenauskas, Antanas	24 m.	"	Jackonys	45.I.	
87.	Mikalauskas, Juozas	24 m.	"	"	45.II.	
88.	Makštutis, Antanas	67 m.	"	"	46.IX.	
89.	Čyvakas, Juozas	45 m.	siuvėjas	N.Udrija	46.IV.	
90.	Verksnytė, Magdė	27 m.	mokinė	"	46.III.	
91.	Rakauskas, Simas	43 m.	ūkininkas	"	44.IX.	
92.	Ališauskas, Jonas	25 m.	mokinys	"	1944.	
93.	Ališauskas, Bronius	37 m.	tarnaut.	"	45.V.	
94.	Navickas, Prans	47 m.	darbinink.	Duselninkų	46.XII.	
95.	Bardzilauskas, Jurgis	23 m.	mokytojas	"	47.II.	
96.	Ardinavičius, Augustas	52 m.	eigulis	Kabinių	46.XI.	

Eil. Nr.	Pavardė ir vardas	Amžius	Užsiėmimas	Kaimas	Kada suintas	Pastaba
97.	Rakauskas, Antanas	29 m.	darbinink.	Pakašavo	45.VII.	
98.	Griškonis, Jonas	50 m.	ūkininkas	Paberžynė	46.III.14.	
99.	Pangonytė, Bronė	22 m.	mokinė	Pakašavas	1945.	
100.	Gudynaitė, Stasė	24 m.	ūkininkė	Užubalių	1947.	
101.	Gudynas, Jonas	54 m.	"	"	1947.	
102.	Pangonytė, Marija	22 m.	"	Miklusėnų	1945.	

/antspaudas: L.P. Dainavos Apygardos Vadas/
/pas./ Rimvydas, už Dainavos Apygardos Vada.

ALYTAUS valsčiaus

okupantu s u i n t ū j ū asmenų sąrašas.

Eil. Nr.	Pavardė ir vardas	Amžius	Užsiėmimas	Kaimas	Kada suintas	Pastaba
1.	Skipkiūnaitė, Danijona	24 m.	siuvėja	Žagarių	46.VIII.6.	
2.	Džervus, Petras	28 m.	kalvis	"	46.IX.	
3.	Kavolynas, Petras	46 m.		Strielčių	44.VI.26.	
4.	Ruseckas, Juozas	49 m.	ūkininkas	"	47.VIII.20.	
5.	Milinauskas, Juozas	23 m.	"	"	44.X.2.	
6.	Cesnulevičius, Juozas	19 m.	mokinyse	Staneva	46.VI.26.	
7.	Gataveckas, Alfonsas	23 m.	"	"	44.XII.18.	
8.	Sourukas, Juozas	24 m.	"	"	44.XII.18.	
9.	Pipčius, Petras	52 m.	ūkininkas	"	42.VII.22.	
10.	Kaškanaitė, Anelė	24 m.	"	Navasiolkių	42.VIII.7.	
11.	Siaurukaitė, Albina	20 m.	siuvėja	Kubališkių	47.VII.22.	
12.	Kedas, Dominas	26 m.	ūkininkas	Stielčių	42.VIII.20.	
13.	Gudaitis, Saveras	56 m.	"	"	47.VIII.13.	
14.	Mažarevičius, Pranas	24 m.	"	"	46.X.12.	
15.	Balynaitė, Ona	20 m.	"	"	46.XII.20.	
16.	Jursė, Jurgis	29 m.	"	Aleksandravos	47.VII.3.	
17.	Petraška, Juozas	24 m.	"	Kelmanonių	45.IV.8.	
18.	Gelbuda, Juozas	23 m.	"	"	45.II.20. pal. 46.V.	
19.	Petraška, Matas	20 m.	"	"	45.V.8.	
20.	Petraška, Antanas	22 m.	"	"	45.V.8.	
21.	Kuzmickas, Juozas	22 m.	"	"	45.XI.22.	
22.	Parulis, Kostas	22 m.	"	"	46.II.21.	
23.	Džervus, Juozas	41 m.	"	Jučiškių	1947.	
24.	Zabita, Petras	46 m.	"	Takniškių	1947.	
25.	Zabita, Juozas	23 m.	"	"	1947.	
26.	Vydeika, Jonas	43 m.	"	"	1947.	
27.	Vydeika, Bronius	27 m.	"	"	1947.	
28.	Veniukevičius, Kazys	37 m.	"	"	1947.	
29.	Baliukevičius, Rapolas	46 m.	"	"	1947.	
30.	Jaciunskas, Vaclovas	40 m.	"	"	1947.	
31.	Kazakevičius, Pranas	45 m.	"	Juočiškių	1947.	
32.	Kazakevičius, Vacius	23 m.	"	"	1947.	
33.	Dzetaveckas, Juozas	22 m.	"	Panemuninkų	45.VI.13.	
34.	Gavolis, Stasys	45 m.	"	"	44.VI.10.	
35.	Račkauskas, Jackus	24 m.	"	"	45.I.13.	
36.	Kavaliauskas, Antanas	23 m.	"	"	45.IX.26.	
37.	Zajankauskas, Antanas	31 m.	"	"	45.X.12.	
38.	Karkauskas, Martynas	34 m.	siuvėjas	"	46.XII.	
39.	Karkauskienė, Palė	30 m.	šeimininkė	"	46.XII.	
40.	Laukaitytė Zosė	28 m.	mokytoja	"	46.XII.	
41.	Katalynas, Ignas	38 m.	"	"	46.IX.	
42.	Petraška, Antanas	31 m.	stalius	"	45.X.	
43.	Petraška, Stasys	24 m.	ūkininkas	"	45.X.	
44.	Piličaiškas, Ignas	24 m.	"	"	45.IV.	
45.	Miglinas, Juozas	24 m.	"	Mikutiškių	45.IX.5.	
46.	Baranauskas, Bronius	24 m.	"	Praniūnų	45.IV.	

El. Nr.	Pavardė ir vardas	Amžius	Užsiėmimas	Kaimas	Kada suintas	Pastaba
47.	Morkoliūnas, Jūnas	34 m.	Ūkininkas	Praniūnų	45.IX.26.	
48.	Griškevičius, Vladas	23 m.	"	Kriaunų	1945.	
49.	Varpukevičius, Juozas	30 m.	"	"	45.IX.26.	
50.	Motiejūnas, Antanas	22 m.	"	"	45.IX.26.	
51.	Valūnas, Petras	25 m.	"	"	45.IX.26.	
52.	Morkelis, Stasys	20 m.	"	"	45.IX.26.	
53.	Valiukevičius, Juozas	37 m.	"	"	45.IX.26.	
54.	Malinauskas, Juozas	19 m.	"	"	45.IX.26.	
55.	Taresevičius, Juozas	30 m.	"	"	45.IX.26.	
56.	Buklieris, Stasys	40 m.	"	"	45.IX.26.	
57.	Balkevičius, Ignas	40 m.	"	"	45.IX.28.	
58.	Baginskas, Jonas	23 m.	"	Navickų	45.IX.28.	
59.	Žvaliauskas, Juozas	23 m.	"	Dubių	45.IX.28.	
60.	Lietuvninkas, Antanas	34 m.	karininkas	"	45.II.	
61.	Kielius, Pranas	31 m.	Ūkininkas	Žaunierišk.	46.X.6.	
62.	Struckus, Motiejus	23 m.	"	"	46.X.6.	
63.	Gavelis, Vladas	47 m.	"	"	46.X.6.	
64.	Baranauskas, Vitas	20 m.	kalvis	Praniūnų	46.X.6.	
65.	Marčiulynas, Algis	20 m.	Ūkininkas	"	46.X.6.	
66.	Lėlius, Stasys	24 m.	"	Rumbonių	46.X.6.	
67.	Leonavičius	33 m.	"	Putinų	45.V.5.	
68.	Čepulis, Juozas	32 m.	"	Miklusėnų	1945.	
69.	Steponas, Vacius	40 m.	"	Jasiunskų	45.IV.	
70.	Jodauga, Juozas	23 m.	"	"	46.X.6.	
71.	Baranauskas, Stasys	24 m.	"	"	46.X.6.	
72.	Venčkauskas, Jonas	28 m.	"	"	46.X.6.	
73.	Panka, Juozas	48 m.	"	Raudonikių	46.X.6.	
74.	Zenkus, Juozas	24 m.	"	Genių	46.X.6.	
75.	Marcinkevičius, Petras	24 m.	"	"	46.X.6.	
76.	Krutulis, Jonas	45 m.	"	"	46.X.6.	
77.	Aškevičius, Juozas	23 m.	"	Dubių	46.X.6.	
78.	Kavaliauskas, Juozas	25 m.	šoferis	"	46.X.6.	
79.	Kavaliauskas, Stasys	40 m.	Ūkininkas	"	46.X.6.	
80.	Mažeika, Jonas	26 m.	"	"	46.VI.	
81.	Nasulevičius, Jonas	23 m.	"	"	47.I.15.	
82.	Žvaliauskas, Juozas	24 m.	"	"	45.IV.	
83.	Pavilonis, Mikas	25 m.	"	Graižiškių	45.IV.	
84.	Dranginis, Petras	26 m.	"	Taukotiškių	45.IV.	
85.	Dranginytė, Marė	30 m.	mokytoja	"	45.IV.	
86.	Statkevičius, Jonas	25 m.	Ūkininkas	"	45.XII.	
87.	Ražanskas, Juozas	30 m.	"	"	45.XII.	
88.	Vaitulevičius, Ignas	38 m.	"	Javaišonių	46.X.6.	
89.	Vaitulevičius, Antanas	22 m.	"	"	46.X.6.	
90.	Mališauskas, Antanas	25 m.	"	"	46.X.6.	
91.	Džervus, Stasys	22 m.	"	"	46.X.6.	
92.	Lubauskas, Antanas	21 m.	"	"	46.X.6.	
93.	Visockas, Petras	30 m.	"	"	46.X.6.	
94.	Tamulionis, Antanas	45 m.	"	Miklusėnų	47.VI.	
95.	Visockas, Pranas	25 m.	"	Jovaišonių	46.X.6.	
96.	Bautrukevičius, Ignas	33 m.	stalius	"	46.X.6.	
97.	Daukšys, Juozas	35 m.	Ūkininkas	"	46.X.6. pal.47.II.	
98.	Ražanakas, Vladas	24 m.	"	Margarava	46.X.6.	
99.	Dambrauskas, Stasys	25 m.	"	Bandorių	45.IX.26.	
100.	Dambrauskas, Petras	23 m.	"	"	45.IX.26.	
101.	Leonavičius, Pranas	27 m.	"	"	45.II. pal.46.IX.	
102.	Chibauskas, Kostas	35 m.	"	"	44.XII. pal.46.IX.	
103.	Chibauskas, Aleksas	26 m.	"	"	44.XII. pal.47.I.	
104.	Atmanavičius, Vladas	24 m.	stalius	Panemuninkų	44.IX.	
105.	Panka, Juozas	24 m.	Ūkininkas	"	44.IX. mires	
106.	Urbonas, Juozas	20 m.	"	Bakšių	44.IX. pal.47.IX.	
107.	Urbonas, Antanas	24 m.	"	"	44.IX. pal.46.IV.	
108.	Laučys, Sinas	23 m.	"	"	44.IX. pal.47.I.	

/antspaudas: L.F. Dainavos Apygardos Vadas/
 /pas./ Rimvydas, už Dainavos Apygardos Vada.

ALYTAUS valsčiausokupntu i š v e ž t u j u sarašas.

El. Nr.	Pavardė ir vardas	Amžius	Užsiėmimas	Kaimas	Kada išvežta	Pastaba
1.	Abramavičius, Juozas	38 m.	Mokytojas	Likiškių	45.IV.	su žm. ir 2 vaik.
2.	Gudynas, Stasys	58 m.	ūkininkas	"	46.II.10	
3.	žmona	45 m.	"	"	46.II.10	
4.	sūnus, Vitas	22 m.	"	"	46.II.10	
5.	" Juozas	20 m.	"	"	46.II.10	
6.	" Juozas	10 m.	mokinys	"	46.II.10	
7.	duktė Marytė	7 m.	"	"	46.II.10	
8.	Staniulytė, Taofilė	28 m.	tarnautoja	Rožučių	46.II.10	
9.	Cikevičius, Antanas	44 m.	ūkininkas	Talokų	1941	su 3 vaik.
10.	žmona	40 m.	"	"	1941	
11.	Radziukynas, Vincas	68 m.	"	Kurnėnų	45.VII.	su žm. 56 m.
12.	Šuliuskas, Juozas	54 m.	"	Arminų	45.IX.	žmona, Ona
13.	Šutkauskas, Pranas	38 m.	eigulis	"	45.IX.	žm., sūn. 5 m.
14.	Dumbliauskas, Adomas	52 m.	ūkininkas	Kaniukų	46.II.10	žm. ir 4 vaik.
15.	Reklaitis, Vaclovas	60 m.	"	Daugirdėlių	45.VIII	
16.	žmona	53 m.	"	"	45.VIII	
17.	duktė Aldona	22 m.	mokytoja	"	45.VIII	
18.	" Marytė	20 m.	"	"	45.VIII	
19.	" Laimutė	14 m.	mokinė	"	45.VIII	
20.	sūnus Vitas	25 m.	"	"	45.VIII	
21.	Reklaitienė, Danutė	28 m.	mokytoja	"	45.VIII	
22.	Tamulionis	40 m.	tarnaut.	Likiškių	41.VI.	žmona ir dukta
23.	Boza, Augustas	55 m.	ūkininkas	N. Udrija	46.II.	su žmona
24.	Vaičiulevičienė, Viktorė	40 m.	"	"	46.II.	
25.	Zubrienė, Ancelė	47 m.	"	Čižikai	46.II.	su 4 vaikais
26.	Abramavičius, Motiejus	57 m.	"	N. Udrija	46.II.	su šeima

ALYTAUS valsčiausokupantu nužudytųjų sarašas.

El. Nr.	Pavardė ir vardas	Amžius	Užsiėmimas	Kaimas	Kada nužudytas	Pastaba
1.	Čopukaitis, Vladas	33 m.	tarnaut.	Jurgiškių	45.II.	
2.	Šuliuskas, Antanas	25 m.	darbinink.	Radziūnų	46.IX.14.	
3.	Babarskas, Pranas	54 m.	"	"	47.I.11.	
4.	Neciunskas, Vincas	49 m.	ūkininkas	Talokių	1944.	
5.	Neciunskienė	45 m.	"	"	1944.	
6.	Dumbliauskas, Juozas	36 m.	"	Lukšnėnų	45.IX.	
7.	Barzilauskas, Juozas	22 m.	"	"	45.IV.	
8.	Masionis, Antanas	24 m.	"	Šnekučių	45.IV.	
9.	Mancevičius, Juozas	32 m.	"	"	45.IV.	
10.	Navikas, Alfonsas	27 m.	"	Duselninkų	45.IV.12.	
11.	Smadžiūnas, Antanas	20 m.	"	"	45.IV.12.	
12.	Diškevičius, Juozas	36 m.	"	Faberžynė	44.IV.15.	
13.	Boza, Vacius	19 m.	"	N. Udrija	45.IV.15.	
14.	Kunca, Vacius	26 m.	"	"	45.IV.15.	
15.	Kurpavičius, Vacius	26 m.	"	"	45.IV.15.	
16.	Navickas, Vladas	26 m.	meistras	Gibiliekių	44.IX.	

/antspaudas: L.P. Dainavos Apygardos Vadas/
/pas./ Rimvydas už Dainavos Apygardos Vada.

ALYTAUS valsčiausokupantu i š t r o m t u j u asmenų sąrašas.

Eil. Nr.	Pavardė ir vardas	Amžius	Užsiėmimas	Kaimas	Kada ištremt.	Pastaba
1.	Leonavičius, Pranas	43 m.	tarnaut.	Tutinių	45.XII.23.	
2.	Nociunskas, Antanas	30 m.	"	"	46.X.20.	
3.	Miniauskas, Juozas	32 m.	ūkininkas	"	46.X.20.	
4.	Baliukevičius, Mikas	37 m.	"	Takniškių	1945.	
5.	Voščikas, Jokūbas	47 m.	"	Alytaus kol.	1946.	
6.	Zabiža, Vladas	28 m.	tarnaut.	Takniškių	1946.	
7.	Gataveckas, Jonas	66 m.	ūkininkas	Strielčių	45.III.15.	žm. ir 2v.
8.	Jusas, Simas	78 m.	"	"	46.VIII.15.	žm. ir 1 v.
9.	Valūnienė, Monika	27 m.	"	Aleksandrava	45.VI.15.	3 vaikai
10.	Sventnickienė, Ona	80 m.	"	"	45.VI.15.	
11.	Valiūnas, Jurgis	58 m.	"	"	45.VI.15.	
12.	Valiūnienė, Jeva	57 m.	"	"	45.VI.15.	
13.	Valiūnas, Vincas	58 m.	"	"	45.VI.15.	
14.	Valiūnienė, Ona	46 m.	"	"	45.VI.15.	
15.	Pangonis, Vladas	26 m.	"	Žaunieriškių	46.II.17.	su 2 vaik
16.	Morkeliūnas, Antanas	45 m.	"	Bakšių	45.VI.	žm. 50 mt.
17.	Valiukevičienė	80 m.	"	Kriaučių	46.II.17.	
18.	Varpukevičienė, Ona	30 m.	"	"	46.II.17.	
19.	Balkevičienė, Magdė	37 m.	"	"	46.II.17.	
20.	Mitrulevičius, Ant.	55 m.	"	Dubėnų	46.II.17.	su 3 vaik.
21.	Mocovičienė, Marė	60 m.	"	Panemuninkų	46.II.17.	su 2 dukt.
22.	Piličiauskas, Juozas	73 m.	"	"	45.VII.15.	su žm.
23.	Račkauskas, Jurgis	48 m.	"	"	45.VII.15.	su žm. ir s
24.	Piličiauskas, Juozas	34 m.	"	"	45.VII.15.	su žm.
25.	Statkevičius, Vincas	74 m.	"	Taukotiškių	45.VII.15.	su žm.
26.	Danbrauskaitė, Jadvyga	50 m.	"	Bundorių	45.VII.15.	su dukt.
27.	Pangonis, Vladas	50 m.	"	Žaunieriškių	45.VII.15.	su žm.

ALYTAUS valsčiausokupantu nu ž u d y t u j u asmenų sąrašas.

Eil. Nr.	Pavardė ir vardas	Amžius	Užsiėmimas	Kaimas	Kada nužudytas	Pastaba
1.	Bazevičius, Bronius	27 m.	ūkininkas	Alyt. kol.	1945.	
2.	Kazakevičius, Juozas	40 m.	"	Takniškių	1946.	
3.	Petraška, Antanas	46 m.	"	Kelmanonys	45.IV.30.	
4.	Marčiulynas, Matas	50 m.	"	Taukotiškių	45.VI.9.	
5.	Marčiulynas, Juozas	22 m.	"	"	45.VI.9.	
6.	Žvaliauskas, Juozas	29 m.	"	Dubių	45.VI.9.	
7.	Atmanavičius, Antanas	24 m.	"	Panemuninkų	45.XII.10.	
8.	Maslaveckas, Antanas	28 m.	"	Margarava	45.VI.9.	
9.	Marcinkevičius, Pijus	27 m.	"	Genių	45.X.	
10.	Jusas, Julius	- -	"	Strielčių	44.XII.17.	
11.	Bernatavičius, Jonas	- -	"	Žagarių	45.I.23.	
12.	Bernatavičius, Petras	- -	"	"	46.IV.14.	
13.	Rackys, Jonas	- -	"	"	46.XI.25.	
14.	Virbickas, Vincas	- -	"	Aleksandravas	46.XI.28.	
15.	Ižorviūtė, Bronė	- -	"	Pievagalių	47.VII.17.	
16.	Valiūnas, Juozas	- -	"	"	41.VI.24.	
17.	Balynas, Jonas	- -	"	Strielčių	46.XII.15.	

/antspaudas: L.F. Dainavos Apygardos Vadas/
/pas./ Rimvydas už Dainavos Apygardos Vada.

ALYTAUS valsčiausokupentų nusavintų ūkių sąrašas.

El. Nr.	Pavardė ir vardas	Kaimas	Nusavintų ha skaičius	Kada nusavinta	Pastaba
1.	Černiauskas, Vladas	Alytaus K.	15 ha.	1945	15 ha palikta
2.	Katelnas, Vladas	Karklynų	9	45.II.20.	
3.	Kunigonis, Vladas	"	12	44.XI.27.	
4.	Ražanskas, Simas	"	18	47.II.10.	
5.	Petraška, Simas	Kelmanonių	28	45.IX.16.	
6.	Valiūnienė, Ona	Pievagalių		46.V.10.	
7.	Gataveckas, Jonas	Strielčių		45.III.15.	
8.	Jusas, Simas	"		46.VIII.15.	
9.	Valiūnienė, Monika	Aleksandravas		45.VI.15.	
10.	Dambrauskas, Stasys	Bundorių	53	46.II.17.	
11.	Piličiauskas, Juozas	Panemuninkų	14	45.VII.15.	
12.	Piličiauskas, Juozas	"	29	46.II.17.	
13.	Račkauskas, Jurgis	"	17	46.II.17.	
14.	Atmanavičius, Juozas	"	22	46.II.17.	
15.	Gavelis, Stasys	"	9	45.IV.	
16.	Mankevičius, Antanas	Mikutiškių	27	45.IX.	
17.	Miglinas, Kazys	"	17	45.V.	
18.	Pangonis, Vladas	Žaunieriškių	34	46.II.17.	
19.	Griškevičius, Stasys	Rumbonių	75	44.VII	
20.	Kielius, Pranas	Žaunieriškių	28	45.IV.	
21.	Gavelis, Vladas	"	22	45.IV.	
22.	Mokliūnas, Antanas	Bakšių	15	45.VII	
23.	Traškevičius	"	22	44.VII	
24.	Valiukovičius, Vincas	Kriaunų	18	46.II.	
25.	Balkevičius, Ignas	"	9	46.II.	
26.	Gavelis, Antanas	"	9	46.II.	
27.	Ivaškevičius, Leonas	Dubių	45	45.IX.	
28.	Ukelis, Stasys	"	70	44.VII.	
29.	Mitrulevičius, Ant.	"	45	44.VII.	
30.	Medziukas, Vitas	"	20	44.VII.	
31.	Vasiliauskas, Juozas	Kriaunų	20	45.X.	
32.	Statkevičius, Vincas	Taukotiškių	15	46.II.	
33.	Mocevičius, Antanas	Panemuninkų	1	45.VII.	
34.	Gudaitis, Juozas	Miklūnų	20	1945.	
35.	Ražaitis, Juozas	"	60	1945.	

/antspaudas: L.R. Dainavos Apygardos Vadas/.
/pas./ Rimvydas, už Dainavos Apygardos Vada.

ALYTAUS valsčiausnusavintų ūkių sąrašas.

El. Nr.	Pavardė ir vardas	Kaimas	Nusavintų ha skaičius	Data	Pastaba.
1.	Miglinas, Kazys	Likiškiai	16	1944.	
2.	Gudynas, Stasys	"	12	1946.	
3.	Dundzys, Petras	Jurgiškis	90	1944.	
4.	Dumbliauskas, Karolis	Lukšėnų	32	1945.	
5.	Pavilanskas, Antanas	"	45	1945.	
6.	Dumbliauskas, Juozas	"	24	1945.	
7.	Čiokevičius, Antanas	Talokių	26	1941.	
8.	Šapokas, Juozas	"	30	1941.	
9.	Benkauskas, Motiejus	Lukšėnų	15	1945.	
10.	Radziukynas, Vincas	Kurnėnų	38	1945.	
11.	Žilinskas, Vladas	"	40	1945.	
12.	Kručkauskas, Juozas	"	30	1944.	

/koliana/

Eil. Nr.	Pavardė ir vardas	Kaimas	Nusavintų ha skaičius	Data	Pastaba
13.	Zubrus, Stasys	Kurnėnų	23	1944.	
14.	Šuliuskas, Juozas	Armonių	10	1945.	
15.	Dumbliauskas, Adomas	Kaniūkų	16	1945.	
16.	Rėklaitienė	"	23	1946.	
17.	Daugirda, Vladas	"	10	1944.	
18.	Rėklaitis, Vacius	Daugirdėlių	60	1945.	
19.	Janečka, Juozas	"	30	1944.	
20.	Jakučionis	"	10	1941.	
21.	Kudirka, Stasys	Butrimiškių	34	1944.	
22.	Morekliūnas, Stasys	"	18	1944.	
23.	Adamavičius	"	23	1944.	
24.	Kanauka	"	60	1944.	
25.	Panka, Stasys	"	30	1944.	
26.	Jurgionis, Juozas	Likiškių	22	1945.	
27.	Rėšynas, Antanas	"	18	1944.	
28.	Miglinas, Antanas	"	25	1944.	
29.	Juknevičius, Petras	"	20	1944.	
30.	Medziukas	"	24	1944.	
31.	Matulionis	"	18	1941.	
32.	Kilinskas	Užubaliai	10	1944.	
33.	Kanauka, Antanas	Fakašavas	15	1946.	

/antspaudas/ L.F. Dainavos Apygardos Vadas/
/pas./ Rimvydas, už Dainavos Apygardos Vada.

LAISVĖS KOVOTOJŲ DAINOS.

Tęsimė toliau Biuletenio Nr.2. duotą pažadą pagal galimumus skelbti dabar mūsų niškuobės dainuojamas naujausias Laisvės Kovotojų dainas. Čia skelbiama ši daina, gal būt, iš dalies primena senąsias lietuvių "Sibiro dainas" /sąlygos supanašėjo/, bet kai kuo ir skiriasi, nes daugiau išreiškia kovinės sąmonės.

Dar kartą kviečiame lietuvius kompozitorius ir chorų vedėjus trenytėje susidomėti šiomis partizanų dainomis, pamėginti joms duoti melodijas, įtraukti į Ansamblių repertuarą. Nors tai būtų ir kitos melodijos, negu partizanų dainuojamos, bet būtų tie patys žodžiai, tos pačios mintys, jausmai ir ilgėsiai - Sibiro kalinių, kovojančių partizanų, tremtinių ir išeivių Vakarų Europoj ir Amerikoje. Viso pasaulio lietuviškus laikraščius kviečiame šias partizanų naujas dainas persispausdinti, idant su jų tekstais susipažintų galimai didesnis lietuvių skaičius.

Rauda rudens vėjai...

Rauda rudens vėjai, verkia už langų,
Tolimam Sibire ilgu, neramu,
Skrustu nuriedėjo ašara viena,
O širdis vaitoja laimės alkana.
Tebūdi iš miego, praveri akis,
Aidi sargo žingsniai, raktų skambėsiai.
Niekas, vai, vežino, kiek tu čia kenti,
Kiek naktų nemiegi, kaip dalia sunki!
Lyg pakastas žiedas rudens šalų
Ilgisi jaunystės laisvės ir dainų.
Lyg tyli paguoda atskrenda malda
Ir gaivina širdį alpstančią tada.
Oi motule mano, motina sena,
Neraudok prie vartų, ašarų gana,
Dar prabėgs pro šalį daug dienų, oi daug,
Aš visvien sugrįšiu - tu tikėk ir lauk!

/keliana/

Kas, kad man paskirte trentinio dalis,
Sibiras, Uralas, tolima šalis,
Aš sugrišiu laisvėn tėviškės keliu
Ir tave myluosiu, taip karštai tikiu.
Dievas neapleidžia smilgos, vabalų,
Nei benamio paukščio, ištikto audrų,
Neapleis ir mūsų tėviškės mažos, -
Nes už josios laisvę sūnūs jos kovos!

KAI LIETUVIŲ TAUTA MOKOSI "MOKSLU MOKSLO".

Mūsų korespondentas iš anapus geležinės uždangos specialiai rašo BDPS Biuleteniui apie švietimo reikalų padėtį Lietuvoje: -

Friešakyje - švietimo ministeris.

Nepriklausomybės laikais Lietuvos Mokytojų Profesinės Sąjungos gimnazijoje Kaune mokytojavo Juozas Žiugžda. Tai buvo ramus žmogus, neblogas litaunistas. Jis nieku nepasižymėjo, nebent savo lėtu ir taikiu būdu. Dėl savo ramumo ir sugyvenimo, jeigu nebuvo mokinių mylinas, tai buvo gerbiamas kaip rimtas pedagogas. Protarpiaais rašinėdavo kairiųjų pakraipų spaudoj, o per šimtmetines Puškino sukaktuves slapivardžiu prisidengęs tautininkų žurnale "Vairas" parašė energingą straipsnį, iškeldamas šio poeto rusišką imperializmą... 1940-1941 m. bolševikmetyj J. Žiugžda nieku nepasižymėjo, bet nuo 1944 m. jis pasidarė žymiu bolševiku: švietimo ministeriu, agitatorium ir Aukščiausios Tarybos deputatu. Kaip kandidatas į deputatus, jis 1946 m. turėjo pasakyti daug karštų ir ugingų kalbų Alytaus apskrityj darbo valstiečiams.

Valstiečiai suvaryti į mitingą enkavedistų šautuvų buožėmis, matė pirmą kartą savo kandidatą. Klausydami, kaip jų deputatas koliojasi, vadindamas juos buožėmis ir banditais, džiaugėsi nors tuo, kad savo kandidatą mato paskutinį kartą. Kandidatui jie daugiau nebus reikalingi. Nepriklausomybės laikais Žiugžda garsėjo, kaip liaudies laisvių kovūnas, visokios pažangos rėmėjas, darbininkų padėties gerintojas. Bet dabar savo kalbose ir savo veikloje jis visa tai paneigė. Remiamas okupantų jis tapo žiauriausiu savo tautos despotu.

Tad Žiugždos, kaip pažangaus laisvės skelbėjo ir kovotojo jau nebėra. Bet užtat yra profesorius, mitingų agitatorius, "įstatymų leidėjas", religijos naikintojas ir šnipų veisėjas mokyklose. Buvo pasigirdę balsų, labai rimtų, kad Žiugžda kenčias, kad jis tik maskuojasis. Galimas dalykas. Ir šių eilučių autorius, buvęs jo mokinytis, tiesiog neišsivaizduoja Žiugždos bolševiku. Bet šiuo atveju jis yra juo didesnis nickšas, kuris dreba, bijo ir mina po kojomis savo senus įsitikinimus.

Profesūros kadry ruošinas.

Kadangi rinto mokslo darbuotojo Lietuvoje veik nerasi bolševikų eilėse, tai Žiugžda su keliais savo kolegomis ir yra naujosios tarybinės visuomenės formuotojai. Maža bėpasiliko senųjų mokslo žmonių, o likusieji nebūti jokio balso ir visą darbą užmėtę, turi patys sėsti į mokinių suolą ir mokyti "pažangiausio mokslo pasaulij" - Lenino, Stalino biografijų, kompartijos begalinių nutarimų, klasių kovos taktikos pasaulinės revoliucijos ugniai sukelti. Šiuo metu pagal valdžios duomenis 215 profesorių ir kitų mokslo darbuotojų, sėdėdami studentų suole mokosi, nes kitaip jie būtų žuvę. Išeina kad universitetų kadrai sudaryti iš žmonių, neturinčių atatinamų kvalifikacijų. Rusiškų mastu matuojant, čia rengiami kvalifikuoti kadrai, būtent, tokie pat "kadrai", iš kurių Rusijoje kasmet vien gydytojų išeina po 30.000. Šie gydytojai netinka ne felčeriais būti, jie sugeba į kapus nuvaryti Lietuvoje visus žmones, kurie tik į juos kreipiasi.

Šių kadry mokslinis aukštumas pareina nuo Lenino-Stalino mokslo žinojimo. O kas žino Stalino mokslą, tai tas negali nežinoti kitų aukščiausių mokslų, jis negali nepadirbti sunkiausių darbų ir painiausių išradimų /iš oficialaus pranešimo stachanoviečiams/.

Fažvelkine 1 "Tiesos" 1947.8.27 d. tilpusį straipsnį - "Partinė grupė". Visame straipsnyje nė žodžiu neužsimenama apie profesinį studentų paruošimą, nesgi yra nepalyginamai svarbesnių dalykų, pavyzdžiui, - aštriai užsi-

puolama dėl jų ideologinio atsilikimo darbe. Štai kas labiausia rūpi dabartiniam Lietuvos valdovams. Vilniaus valstybiniam universitete sudarytos penkios partinės grupės, pagal fakultetus. Tos grupės turi teikti visokeriopą paramą dekanams, profesoriams ir docentams, stiprinti idejinį-politinį darbą, kelti drausmę, dėstyimo kokybę ir t.t. Taigi, koks kilnus partinės grupės patarnavimas, - teikti visokeriopą pagalbą dekanams, profesoriams mokymo ir auklėjimo darbe. Galima įsivaizduoti, kaip su keliais pūkeliais po nosim tūlas raudonas gimnazistas teikia pagalbą draugams dekanams, profesoriams, dėstytojams.

Kaip jausis žilagalvis profesorius, dėstytojas, visą aržių nereikalaavęs pagalbą, turėdamas prieš save partinės grupės komunistėlių, kurio tikroji paskirtis, kaip nurodoma stripsnyj, kištis į visus mokomojo personalo darbus. Juos kontroliuoti, šnipinėti, neduoti savarankiškai galvoti bei dirbti. Pagaliau, ir pačiomis studijomis nesirūpinti, o lakstyti į partijos centro komitetą su pranešimais.

Naujųjų studentų mokslinis lygis.

Tai atrodo parodij. Labai gaila, kad ne. Tai didelė tiesa, kuri komunistams kainavo daug kraujo ją įgyvendinant ir kainuoja kraujo ją beginant. Dar bando gintis buvęs stiprus medicinos fakultetas, bet tai jam aiškiai nevyksta, ir mokslo lygis greitai krenta. Greit ir mes pasivysime broliškas respublikas ir produkuosime kasmet po kelis šintus gydytojų, kurie net sanitariais netinka būti prie gero chirurgo stalo.

Abiturientai ateina iš gimnazijų visiškai nepasiruošę, silpnai rašo net lietuviškai, o matematikoje yra visiškai profanai. Kai seniau kiekvienas į universitetą atėjęs turėjo mokėti diferencijuoti ir integruoti, tai dabar aukštoji matematika pirmaisiais metais stovi vietoje, kadangi studentus reikia mokyti gimnazijos kurso. Teko Kauno universitete matyti tokį vaizdą. Filna auditorija jaunuolių. Ant lentos surašyta ilga algebrinė trupmena iš ketvirtos-penktos klasės kurso. Ir nė vienas iš studentų negali išspręsti. Nelaimingas dėstytojas - vienas iš nedaugelio likusių senųjų dėstytojų - bėgioja po auditoriją rankomis susiėmęs galvą ir šaukia: "Aukštoji matematika! Aukštoji matematika!"...

Ir įsivaizduokite profesoriaus padėtį, kai reikia dėstyti dalyką, kur teina diferencijavimas, o studentas apie tai dar nieko nėra girdėjęs. Žinoma, ir čia svarbiausioji taisyklė yra: gali būti puikiai baigęs gimnaziją, bet aukštajam mokslui eiti netinki, kadangi tėvas turėjo 15 ha žemės arba buvo Nepriklausomybės metais tarnautojas. Bet gali būti aklas, kaip višta sutemus, tačiau jei mokėsi kitus įskundinėti, keikti Nepriklausomybės metus, šnipinėti, niekinti tikėjamą, tai tu būsi laikomas "priešakinis jaunuolis" su aukščiausiais privilegijomis. Tau bus pasiūlytos visos galimybės, visur lydės enkavedisto ranka ir nurodinės, kada ir ką sekti, kaip prasimaityti, kaip sufabrikuoti paliūdimus ir parodynus. Tada tu galėsi laisvai studijuoti ir verstis profesine praktika, kuri bus tik tokia, kokią nurodys MVD.

Gimnazijos ir jų mokytojai.

Jei studentai yra silpnai paruošti, pažiūrėkime kas dedasi bendrojo lavinimosi mokyklose. Jose dar daugiau parodijos. Žinome, kad seniau Lietuvos gimnazijose mokslas buvo aukštai pastatytas. Dabar, nors gimnazijų ir progimnazijų yra įsteigta veik visuose valsčiuose, bet jos teturi vieną tikslą - "perauklėti mases". Dabar mūsų gimnazijos tėra tik agitacinai burbulai žmonėms mulkinti ir komunistiniam fantizmui ugdyti. Pav., Rudnios valsčiaus /Varėnos apskr./ atidaryta progimnazija, kur tėra du mokytojai: kažkoks besislapstęs, rusams nusikaltęs advokatas ir kitas kelių klasių vyrukas, vidurinei mokyklai netinkamas dėl žemo cenzo. Šis advokatas, bijodamas savo praeities, pasidarė toks Rudnios valsčiaus edikas, kad 1947 m. vasaros pradžioje mokytojai iš Rudnios ir apylinkių gelbėdamiesi išbėgiojo, kur kas galėjo. Liko Rudnioje tik draugas direktorius. O kurie nespėjo išbėgioti, atsidūrė kalėjime.

Mokomojo personalo didžiausias trūkumas. Jį bolševikai pavyzdingai išnaikino. Kas nespėjo pabėgti į užsienį, tas dingo Sibire arba be galo gausiuose kalėjimuose. Pav., iš Alytaus miesto I ir II gimnazijų pabėgo 15 labai gerų pedagogų. Jų vietas užėmė tų pačių gimnazijų auklėtiniai. Buvo likęs čia direktorium autoritetingas pedagogas, Amerikos kultūroj augęs, Purvys. Bet bolševikams jis buvo, kaip užsienio kultūros įtakoj augęs nepakenčiamas ir atsidūrė Sibire neišvengiamam sunaikinimui.

Taigi, yra šintai gimnazijų, bet nėra kam jose mokytis. Jų vietoj surinkti mokytojai iš pradžios mokyklų arba visiškai becenčiai mažamoksliai.

Šklėrių kaime, Marcinkonių valsčiuje gyveno vos kelis skyrius baigęs tūlas Petras Šiškevičius. 1940-41 metais jis tapo vyriausiu mokesčių inspektorium, o vėliau Alytaus apskr. draudimo inspektorium. Iridarė didelį išekvojimą, grėsė kalėjimas, bet isikišo MGB ir byla buvo nutraukta. Dabar jis buvo atkeltas mokytoju į Varėnos gimnaziją. Ką ir kaip jis ten mokė, nereikia daug aprašinėti. Taslaptis greit išryškėjo, kai jam buvo pavesta sekti Varėnos kunigus. Jis pats labai mėgo vaizduoti padorų, pamaldų žmogų ir apsimesti, kad kenčias nuo okupacijos. Jis buvo Partizanų karo lauko teisimo nuteistas kaip šnipas mirti.

Rusui lietuviškas mokslas buvo per sunkus.

Tokių atsitikinų yra buvę šintai. Švietimo institucijos pasidarė ne švietimo ir kultūros, bet tamsiausio fanatizmo ir akliausio komunizmo auklėjimo lizdai. Tai brutalių mašinerijos pavergti tautai ir iškraipyti žmonių prigimčiai. Mokytojo cenzas šiandien nebereikalingas. Net vargas tam, kas yra buvęs kvalifikuotu mokytoju. Komunistai turi savo cenzą ir savo mokslą, kuris yra "mokslų mokslas". Pav., baigęs trijų mėnesių marksizmo-leninizmo agitacinius kursus, skaitaisi įgijęs gimnazijos mokytojo cenzą!

1944 m. Bartelių kaime, Valkininkų valsčiuje gyvenęs prie lauko ligoninės rusų majoras kartą pareiškė: "Lietuvoje būtų gera gyventi, tik mokslas per sunkus". Šis bemokslis majoro posakis yra tikras komunistų švietimo dėsni, kurio taip atkakliai šiandien jie laikosi. Mokyklos ne mokslui, bet auklėti kadrus pasaulinei revoliucijai, vakarų kultūrai sunaikinti.

Mokyklos beveik be vadovėlių. Net rašalo ir to nėra, taip pat ir plunksnų. O jei jų ir pasitaiko, tai netinka naudojimui. Pagal kai kurių rusų samprotavimą mes, lietuviai, esame pusgalvių, bemokslų minia. 1945 m. rudenį Varėnoje buvo areštuotas Tolkūnų jaunuolis J. Per tardymą paaiškėjo, kad jis jau 13 metų mokėsi.

- Trylika metų! Ach tu, mat-mat! Tu čia juk tik piemuo, o pas mus būtumei jau profesorius! /Lietuvoje jis buvo bebaigias technikos mokyklą/.

Pradžios mokyklose.

Panaši padėtis yra ir pradžios mokyklose. Senųjų mokytojų kaip ir nebėra. Jie atsidadė Sibiro miškuose arba išbėgiojo. Dabar jų vietoj moko jauni vyrukai, žemo išsilavinimo, dažnai ne pradžios mokyklos nebaitę, bet pasidarę fiktyvius pažymėjimus ir kitais būdais prisitaikę. Mokytojai dažnai yra tarp 13 ir 17 metų amžiaus. Einama į mokytojus ne tiek dėl karjeros, bet dėl prisitaikymo ir išsijungimo į "tarybinę atkūrimą". Jaunuolis, kuris dirba ūkyje arba yra paprastu darbininku, nieko vertas bolševikų akyse, nemėgiamas ir nekenčiamas, kadangi tokius yra sunkiau kontroliuoti ir suvaldyti. Iš to atsirado naujas gyvenimo maskavimosi būdas: keliauti iš mokyklos į mokyklą, netytis iš vieno miesto į kitą, kur nėra pažįstamų žmonių.

Viena, ką galima su džiaugsmu konstatuoti, tai nelauktai didelis lietuviško mokyklinio jaunimo atsparumas. Komunistams jokių būdu nepasiseka suvaryti gimnazistus į komjaunuolius, ko jie visomis išgalėmis ir priemonėmis siekia. Pav., Šiaulių gimnazijoje iš penkių šimtų mokinių yra tik trys komjaunuoliai. Varėnoje iš dviejų šimtų mokinių du komjaunuoliai. Nežiūrint didelės agitacijos ir milžiniško spaudimo, mokyklinis jaunimas aktyviai spiriasi prieš bolševizmo siekius.

LIETUVIŲ SLAUDOS IR GYVENIMO APŽVALGA

Bereikalingas nuotaikų atšalinimas.

Politikos ir Bažnyčios, valstybės ir religijos santykiavimo klausimas turi tūkstantmetinę istoriją. Taigi, jis yra nuolatinis "amžinas". Ne nuostabu, kad jis nuolat ir visur iškyla, o ypač katalikiškuose kraštuose ir visuomenėse. Kildavo ir drunždavosi jis beveik per visą mūsų Nepri-

klausomybės laikotarpį. Pasirodo, kad neužgęsta jis ir tremtyje. Netgi pačiose sunkiausiose tremties sąlygose, kokios dabar yra Vokietijoje DP stovyklose. Religijos ir politikos, bažnyčios ir valstybės santykiai čia vis laikas nuo laiko tebesukelia "trynimosi", viešų ginčų, piktų diskusijų.

Vienas iš tokių kantrybės pritrūkusių balsų ir ženklų būtų laikyti-nas Kun. Stasio Ylos str. Vokietijoje tremtinių laikraštyje "Mintis" /1948. II.5 d., Nr. 13/ apie "Politiką ir Bažnyčią". Kokios bebūtų priežastys ir tikroji užkulisinė, sunkiai ištiriama padėtis, lietuvių dabartinių visuomeninių santykių sveikatos sumetimais mums neatrodytų, kad tų ginčų ir diskusijų aštrinimas, poleminių atsišaudymų turėtų kokios nors naudos. To "amžinojo klausimo" jis vistiek neišsprendžia. Travedimas minties, kad kiekvienas geras katalikų kunigas šiandien gali ir turi galvoti apie tautos reikalus, jei jis turi pilną teisę kištis į politinį gyvenimą, tačiau tąją teisę politikos žmonėms kištis į Bažnyčios vidujinius ir apamai religinius reikalų reguliavimus kategorškai nugrinčijant, - vargu šią problemą nors kiek apsprendžia ir vargu laiduoja sveikos bendradarbiavimo dvasios susidarymą. Dar mažiau ramumo ir objektyvumo nuotaikas tegali sukelti mūsų politinio žmogaus degradavimas psichologinėje ir moralinėje plotmėje, išvedžiojant dvasininko profesijos aukštumą ir kilnumą, o politiko profesijos - menkumą, nemoralumą "suprofanavimą" ir t.t. Tokios lazdos yra per daug su dviem galais, ir kurstant svaitydamasi nebebūtų jam galo. Gi nelaimingai išsprūdęs vienas kitas žodis, kaip pagrąsinimas jog dvasininkai prieš politikus irgi turėtų kuo "atsigraįinti", dar daugiau be reikalo piltų benzina ant mūsų beblėstančio ugniakuro.

Raudonosios okupacijos prislėgtoji Tėvynė, į organizuotą pasipriešinimo kovą išitraukusi lietuvių visuomenę BDRS Sąjudyje šiuos klausimus yra išsprendusi, su jais nebesusiduria ir jei ši dvasia patvariau išgyvens mūsų tremtyje, tai gal ir ateityje nebesusidurs, bent taip aštriai ir dogmatiškai jų nebekels, kaip įvairūs tremtinių sluogsniai ir institucijos šiuo motu tebedaro. Išskyrus svetimųjų varomą bolševikinę propagandą ir sovietinio režimo terorą, niekas iš lietuvių visuomenės Tėvynėje ne tik nebekalba, bet ir nebegalvoja apie antireliginės kovos šūkių ar principų įtraukimą į politinę akciją. "Valstybės" ir "Bažnyčios" kolizija kovojančioje lietuvių visuomenėje yra tapusi anachronizmu. Jokia politinė grupė nei specialiai profesija nesisavina tikybos ir katalikiškosios dvasios gynėjų monopolio. Kaip lygiai niekas "žmogaus ir jo sąžinės laisvės" vardan nemonopolizuoja antireliginės ar antiklerikalinės linijos arkliuko. Ir tai visai suprantama, kai ir "bodiėvis" ir katalikų dvasininkas velka tą patį priespaudos jungą, kai studentas ateistas ir jaunas patriotas vi-karas ne kartą atsiduria tame pat partizanų junginyje, bendrai kovoja ir drauge žūna nuo bendro priešo kulkos. Tai ne sentimentalizmas ir ne vien lengva propagandinė priemonė užtušuoti šias problemas, dėl kurių yra tiek buvę ir gal dar bus ginčų. Tai Lietuvos gyvenimo tikrovė, išmokiusi daug ką užmiršti, daug ką naujo išsisamoninti, nesuderinamus principinius priešingumus suderinti, juos sveikai ir protingai atskirti kiekvienam į savo vietą, pajusti, jog tautos laisvės išlaikymui dabar ir ateityje daug ką reikia subordinuoti ir t.t. ir t.t. Šių patyrimų ir kančių suformuota naujoji lietuvių tautos samonė, tikina tvyros ir toliau.

Užtat manome, kad vis daugiau ir daugiau reikėtų apvaldyti tossrities senobines aistras ir tremtyje, o juo labiau - nepernesti šių vislių bacilų į kovojantį kraštą. Ir jei jos kartą iš Tėvynės pabėgo, tai jų daugiau ten ir nebesvajoti parvežti. Pagaliau, metas mėginti pajusti, kokių tragikomišku jūmoru dvelkia tremtinių stovyklose plėšymasis dėl "religijos" ir "politikos", "bažnyčios" ir "valstybės" tinkamų santykių reguliavimo. Juk niekur nėra lietuviškos valstybės išreivijoje, nors ten kai kur ir yra gana gražių lietuviškų bažnyčių ir parapijų. O tremtinių stovyklose nėra ne tik valstybės, bet ir, berods, nė vienos nuosavos bažnyčios. Tiesa, intelektualinė diskusija kartais būna naudinga, ir tai visai pateisina "grąžesnės ateities" siekimu, planavimu, - bet vis dėlto reikia turėti saikas...

Būgštavimas dėl rezistencijos politinių pajėgų.

Tame pat streipsnyje Kun. Stasys Yla sugestijonuoja dar kitą tremtinių aplinkai gan charakteringą pažiūrą. Jis rašo: "... reikėtų būgštauti dėl politinio galvojimo lygmens ir politinės išminties stokos, bent tuose sluog-sniuose, kurie iš rezistencijos išaugo į politines "pajėgas". Gal klystu, bet kartais susidaro ispūdis, kad tie patys metodai, kurie vartota prieš

okupantą, šiandien perkeliame į savųjų tarpą. Ieškoma kovos ten, kur jos nėra. Norima ugdyti karingumas net vėjo malūnus pasistačius prieš akis... Dinamizmo ir bravūros neužtenka visur, taip pat ir politikoj. Svarbiausia, ugdyti asmenybes. Ir ateityje, kurie nesiremsią tik aukštų kvalifikacijų asmenimis, vesią vien vaikų žaislą, užsiiminėdami politika...

Autorius nepatiksina, prieš kokias iš rezistencijos išėjusias politines "pajėgas" jis taip pasisako. Spėtina, kad prieš vieną ar kitą laikraštėlį, kuris jį patį buvo šiuo bei tuo pakaltinęs. Jis būtų visai teisingas, rezistenciniais donkichotais charakterizuodamas tas "pajėgas", kurios lietuvių tautos rezistenciją vedė ir dar veda UNRROS ir IRO lageriuose, vienu metu net pasiskelbė "tautai vadovaujančiais veiksniais", buvo pradėjusios vaidinti respublikinius seimus ir egzilines vyriausybes, su kovojančia lietuvių tauta Tėvynėje nepalaikydamos jokių sątų, atsisakydamos pripažinti krašto rezistencijos organus ir atmesdamos jos išreikštus pageidavimus, - nežiūrint lietuvių tautos išgyvenamo laikotarpio tragiškumo ir vitališkai svarbių valstybinių uždavinių. Taip, tos "pajėgos" ilgai ir karingai kovojo ne tik su vėjo malūnais, bet ir tarpusavyje, nedaug kam tai paslaptis.

Tebėra dar vis liūdna teisybė, kad ir iš rezistencijos išėjusi ne viena politinė "pajėga" /jei su autorium tebevertoti kabutes/ paskendo į šį kovingumą tarp vėjo malūnų, pamiršdama savo politinę formaciją iš pirmosios antibolševikinės ar antinacinės rezistencijos laikų, galvodama, kad ir naujasis antibolševikinės k. vos perijodas gali tenkintis "išbandytais metodais" bei praeities kapitalo nuošimėiais ir dar neparodė reikiamos valios atsilaivinti iš dusinančios tremties nuotaikų izoliacijos.

Bet nežiūrint į visa tai, mes negalime sutikti su tremtyje besireiškiančia tendencija diskredituoti iš rezistencijos išėjusio politinio asmens sąvoką. Friešinsimės ir protestuosime prieš bet koki mėginimą, tik vienu ar kitu pavieniu išimties pavyzdžiu pasiremiant, negližuoti aktyviųjų rezistencijos dalyvių įnašą visų okupacijų perijodais, per greit primiršti jų žygius, aukas ir kančias, minimizuoti jų ryžtingumą ir dvasią, begėdiškai kvalifikuoti juos "kurjeriais", kurių tikslas tik, matyt, tarnauti kur nors ramiai ir saugiai sėdinčių ponų ambicijoms... Nel! Manome ir tvirtinsime, - nes tai nuolat patvirtina patys gyvenimo faktai, - kad ne lengvutėliausiai sužlugdytosios ir pakrikusios politinės partijos su jų kvalifikuočiausiais šefais ir "vadais" sugebėjo suorganizuoti pirmąją antibolševikinę rezistenciją 1940-1941 metais, - o kad tai buvo visai kitos, daugumoje jaunos ir dar "nequalifikuotos" asmenybės, tą rezistenciją suorganizavusios, taigi, iš jos išėjusios pajėgos. Matome ir tai tvirtinsime, kad per antrą bolševikinę okupaciją tauta, dezorientuota ir palikta savo žiauriam likimui, netekusi tų labiausiai prityrusių ir kvalifikuotų asmenybių, - vėl surado jėgų ir žmonių, pirmiausia namie, o paskui ir iš užsienio, kas suorganizavo ir pajėgė vadovauti naują rezistenciją, su kurios sąlygomis ir veiksniais palygintoji antinacinio laikotarpio rezistencija atrodo beveik kaip rami idilija!...

"Neužtenka dinamizmo ir bravūros... Svarbiausia, ugdyti asmenybes". Žinoma ir aišku, kur veda toji argumentacija. Savitarpio pagalbos principu surežisuojama plačiausia propaganda asmenybės iškelti, jų neišpasakytoms "kvalifikacijoms" išliaupsinti, o tūloms nepatinkamoms suniekinti ar net be skrupulo sušnežėti. Pagaliau, tai nenuostabu, tai yra buvusi kasdieninė visų amžių emigrantų ir kitokių tremtinių duona. Kur rasite, kas ginčytų kvalifikuotos asmenybės vertę ir reikšmę? To neginčija nė paprasčiausias Keturvalakių bernas, išėjęs į partizanus. Tik jam, aišku, ponai mokovai dar viską tebeiginčija, išskyrus nebent "dinamizmą ir bravūrą". Taip, dar neporadug lietuviškoji rezistencija savo tarpe turi tų labai kvalifikuotų, iš seno garsių, "rimtų", užsipelnusių etc. didžiųjų asmenybių. Jos vis tebėra laukiamos... Darbo ir uždavinių tiek daug, kad dar nėra čia jokių rungtynių už postus ir pozicijas. Dažniausia ne asmuo pagal kvalifikaciją užima "postą", - bet pats postas išreikalauja kvalifikacijų iš asmens, nežiūrint kas jis būtų buvęs ir kad tik koks asmuo susirastų.

Šiuo kovos metu nebeturėtume verstis tokiais griezdiškėmis, savaimė suprantamomis nurmalaus laiko sąvokomis. Ir objektyvumo dėliai turėtume dar nepamiršti kad juk ir antinacinės rezistencijos laikotarpis mums buvo jau nemaža išauginęs politinių bei kultūrinių pajėgų, - bet be pirmųjų savano-

rių kūrėjų dinamizmo ir bravūros Nepriklausomos Lietuvos valstybės ikūrimas būtų ir likęs vien Maironio dainuotasis gražus sapnas! Tautai ir valstybei visko reikia, vienu metu ir tinkamomis dozėmis. Bet jei kūrybinės asmenybės sustiprina ir pamaitina tautos sielą amžių bėgyje, tai tik dinamiškos ir "bravūriškos" asmenybės galbsti ją kritiško pavojaus valandą. Šią valandą lietuvių tautos likimas šaukiasi jų pirmiausia, o i talką - visų.

Atbalsiai.

"Mintis" Nr. 22 /1948.II.28/, berods pirmoji iš lietuviškų laikraščių užsienyje ryškiu būdu pranešė apie 1947 m. gruodžio 28 d. naktį prasi-dėjusias naujas masines lietuvių deportacijas į Sibirą. Forą dienų anksčiau laikraštis perspausdino BDFS Biuletenio Nr. 1 dokumentą apie bolševikinių rinkimų metodus Lietuvoje. Iš Baltic Review tuo pat metu persispausdino vertimą pabėgėlės iš Lietuvos ponios M. pasakojimus. /p.M. pasakojimas, kad vien 1945 m. iš Lietuvos buvo Sibiran bolševikų išgabenta apie pusę milijono žmonių, yra žymiai perdėtas. Bet jos, galbūt, pasitvirtins šiais metais/.

Ryšium su visomis tomis informacijomis laikraštis idėjo vedamąją str. "Tauta likviduojama", kuriame pabrėžia, jog daugiau tylėti nebegalima - "mes privalome sujungtomis jėgomis pradėti generalinę ofensyvą prieš prievartą ir terorą".

Laisvas spausdintas žodis pavergtoji Lietuvoj.

LAISVES RYTAS, leidžiamas Lietuvos partizanų J. grupės štabo, yra vienas iš tų laikraščių, kurie, nežiūrint savo kuklios išvaizdos, stiprina dvasiškai nuo likusio pasaulio atskirtus lietuvius ir teikia pasaulinių įvykių žinias, kurios jokių būdu kitaip nepracistų pro komunistinę cenzūrą ir liktų nuslėptos nuo tautos masių.

Šioj geležinės uždaros pusėj lietuviams malonus yra pats faktas apie laisvą spausdintą lietuvišką žodį pavergtoje Tėvynėje. Lygiai idomu išgirsti, kokiais žodžiais ir kokiais jausmais kovojančioji Lietuva išreiškia savo siekimus ir kokiais būdais stiprina savo brolius nepalūžti kovoje už laisvę ir žmoniškumą. Vasario 16 d. minėjimo proga pereitais metais šitaip kreipėsi LAISVES RYTAS į savo skaitytojus:

"1918 m. vasario 16 d. Lietuvos Taryba Vilniuje paskelbė Lietuvos nepriklausomybę. Po tiek daug metų caro vergijos, po tiek daug vargo ir sunkių kovų pasijuto tada lietuvis laisvas. Ir koks tada turėjo būti visų lietuvių neapsakomas džiaugsmas, kokia laimė pasidaryti laisvam, tai gali geriausiai suprasti ir įvertinti tik šių dienų sprespauda kenčias lietuvis, nes caro sprespauda jokių būdu negali prilygti raudonųjų sprespaudai. Gyveno visa Lietuva laisva virš 20 metų. Bet štai vėl apsiniaukė dangus nelaisvės debesimis ir raudonasis slibinas 1940 m. užgrobė Lietuvą ir kartu užgniaužė jos laisvę. Užplūdęs Lietuvą raudonasis kraugėrys pradėjo visą naikinti ir terioti. Apie 40 tūkstančių geriausių mūsų tautos sūnų ir dukrų išvežė į Sibirą, nužudė arba kalėjimuose nukankino. Atrodė, kad jau visa Lietuva, paskendusį kraujuose ir ašarose, turės pražūti. Bet štai 1941 metais ir pačių budelių liūdas sulicpsnojo ir jie turėjo Lietuvą aplciisti. Užėmė tada mūsų kraštą kiti šeiminkai, kurie irgi nieko nesigailėjo ir naikino, kas tik pakliuvo.

Antru kartu okupavus raudoniesiems Lietuvą, okupantai pasiryžo mūsų kraštą visiškai nušluoti nuo žemės paviršiaus ir mūsų vietoje sukurti "tarybinį rojų". Dabar budeliai savo žiaurumui ribų nežino. Ir ką mes matome šiandien Lietuvoje? Kiek daug sodybų jau stovi tuščių, o jų šeiminkai vargsta Uraluose; kiek daug lietuvių pūsta kalėjimuose! Daugeli pačių geriausių mūsų brolių kraugeriai išžudė ir pakasė mėslynuose. Visur, anot dainiaus, "tartum pragaro ūpas".

Tačiau, nežiūrint baisiausio budelių teroro, lietuvis liko nepalaužiamas savo nusistatymuose. Praėjusieji bolševikiniai rinkimai aiškiai parodė bolševikams lietuvių tautos tikrąją valią ir nusistatymą. Nepaisant visokiausios bolševikinės agitacijos ir bauginimo

visi lietuviai išskyrus tautos išgamas, nebalsavo.

Nepasisekus lietuvius įtikinti ir šiems per rinkimus nebalsavus, matomai kyla bolševikų batlaižių nusiminimas. Vis daugiau atsiranda ir jų tarpe tokių, kurie supranta, kad jų pasirinktas kelias veda į pražūtį ir kad bolševikų žlugimas yra neišvengiamas.

Tiek pačioje Rusijoje, ypačiai Ukrainoje ir Bielarusijoje, tiek kituose bolševikų užimtuose kraštuose, kaip Lenkijoje, Vengrijoje ir kitur, kyla vis didesnis nepasitenkinimas okupantų valdžia ir atsiranda vis daugiau ir daugiau partizanų. Be to, kylantis Rusijoje badas užima vis didesnius rajonus ir todėl nepasitenkinimas valdžia taip pat auga. Dėl šių priežasčių ir NKVD pajėgos silpnėja, nes reikalinga užimti vis didesni veikimo plotai. Visas užsienis taip pat pamatė ir sužinojo apie bolševikinius žiaurumus bolševikų okupuotuose kraštuose ir apie jų sukurtą "žemišką rojų", todėl ir užsienyje sovietai paramos neturi.

Dabartiniu metu visą Rusiją su jos okupuotais kraštais galima palyginti su pilnai vandens pripiltu, aklinau uždarytu ir kaitinamu katilu, kuris, pasiekus tam tikrą spaudimo laipsnį, turės sprogti.

Lietuvi, Vasario 16 d. proga pagelvok apie savo tautos aukas, sudėtas dėl laisvės ant tėvynės aukuro. Prisimink iki šiol nueitą sunkų kovos kelią ir dar su didesniu pasišventimu stok petys į petį su Lietuvos partizanais į tolimesnę kovą prieš pavergėjus, - ir netrukus apsieksime pergale". -

UŽ TEVU ŽEME yra kitas kovojančios Lietuvos laikraštis, leidžiamas Lietuvos partizanų N. grupės štabo. Savo 1947 m. spalio 7 d. numery šis laikraštis kalba lietuviams apie stiprų ir tautai pavojingą Stalino sąjungininką - draugą Samagoną.

"Tereitą pavasarį graudenome savo skaitytojus, atkreipdami jų dėmesį į tą didelę žalą, kurią daro mūsų tautai besaikis degtinės gėrimas. Rudens sulaukę, galime apžvelgti rezultatus tos priešalkoholinės partizanų akcijos. Šis mūsų pasiryžimas buvo visų džiaugsmingai sutiktas, nes reikalas visiems aiškus, - nolemto samagono žala be galo didelė. Koks didžiai galingas tas draugas samagonas! Visi jį nelabai, kaip Staliną keikia, bet pyliavas sąžiningai atiduoda.

Gėrėjosi žmonės ryžtingais partizanų veidais, kai šie ugniakurų šviessoje, kilniame įtužime brogos kubilus daužė. Mes negalime susitaikyti su ta bjauryste, negalime ramiai žiūrėti, kaip jaunuoliai savo gražią sveikatą žudo. Todėl visus blaivios galvos mūsų skaitytojus, o ypačiai skaitytojas, kviečiame sudaryti slaptą sąjungą, - be sąrašų ir nario mokesčio - kovai prieš žudantį mūsų tautos priešą alkoholį. Pamoti į tai ranką tegali tik tas, kuris visiškai valios neturi arba kuriam nerūpi mūsų tautos likimas".

Iš politinių įvykių apžvalgų matyti, jog radijo bangomis mūsų Laisvės Kovotojai gauna pakankamai žinių, kad galėtų sekti tarptautinius santykius ir politines naujienas, kurias vėliau, kad kiek ir senstolėjusias, paskleidžia savo laikraščiais po Lietuvos kaimus ir miestelius. Laikraščio pabaigoj seka rėmėjų aukos, žinoma, slapivardžiais. Aukoja po 50.100, 200 ir daugiau rublių.

BDFS KRONIKA

Skaitytojų laišakai.

BDFS Biuletenio skaitytojai gausiai atsiliepė laiškais ir pastabomis dėl Biuletenio turinio ir krypties. Vieni džiaugsmingai, antri nuosaikiai, tretieji su abejonėmis bei priekaištais. Redakcija tačiau visiems yra dėkinga už jautrų dėmesį, gerą valią, sugestijas ir kritines pastabas. Tai tuo tarpu leidžia daugiausia Biuletenio Nr.1.

Vieną kitą iš skaitytojų laiškų ištraukų bei nuomonių čia skelbiame bendrai žiniai. Farenkame tik tas vietas, kurios turi platesnės reikšmės arba kur keliame klausimai jau dabar yra reikalingi tikslesnių paaiškinimų ar komentarų.

1. BDFS ir partijos. Angr. K.J. savo laiške rašo: "Manyčiau, kad drąsiai galėtumėt tiesiog pasakyti, jog mūsų senosios partijos niekuomet nepasižymėjo narių gausumu ir todėl tegu nesistengia atstovauti visą tautą. Mūsų visuomenės dauguma, vadinamoji "masė" buvo ir tebėra nepartinė ne vien formaliai, bet ir ištikrųjų. Man atrodo, kad tą nepartinę masę ir apima BDFS, t.y. kareiviai be generolų. Jie nelaužo galvų dėl partinės linijos, o kovoja už Lietuvos laisvę... Tačiau man visgi dar nepakankamai aiškiai apibūdintas BDFS Sąjūdis. Pav., nan neaišku, ar tai LLKS tęsinys, ar tai visai naujas dalykas?"...

Atsakymas. Palikdami be komentarų samprotavimą apie lietuvių visuomenės daugumos nepartiškumą, nesistebime, jog kategorijomis įpratusiems galvoti ir keliems kitiems skaitytojams BDFS "programa" pasirodė nepakankamai aiški, ar kilo abejonių, su kokia politine grupe ar sroviniu sąjūdžiu BDFS cina, kur jo kilmės šaknys ir t.t. I tuos klausimus galime kategoriškai atsakyti: 1/ BDFS yra Lietuvoje pasilikusios kovojančios tautos politinių ir kovinių pajėgų organizacija, pilnai ir integraliai suliedinusi į vieną bendrą kūną visus pasipriešinimo sambūrius iš ankčiau buvusių okupacijų laikotarpių. 1946 m. vasarą pasiekus apjungimo BDFS Sąjūdyje, liovėsi egzistuoti LLKS, Lietuvių, Frontas, "Vienybė" Sąjūdis ir kitų smulkesnių rezistencinių grupių likučiai. 2/ Taigi BDFS savo kilme, struktūra ir paskirtimi nėra jokia nauja partinė organizacija, o jungtinis kovinis ir patriotinis visos tautos sąjūdis prieš okupantą už laisvos, nepriklausomos, demokratinės Lietuvos valstybės atstatymą. 3/ BDFS nėra tęsinys nei LLKS, nei L. Fronto organizacinė prasme, tad tie ir kiti vad. rezistenciniai sąjūdžiai ar buv. "kovos organizacijos" šiuo metu savo likanomis beegzistuoja tik tremtyje. Dalis jų veikliausių dalyvių yra perėję ar pereina į BDFS. Krašto rezistencijos organų ir BDFS Užienio Delegatūros nuomone, tie iš antinacinės kovos laikotarpio tremtyje pasilikusioji rezistenciniai likučiai neturėtų prasmės ir pagrindo separatiškai egzistuoti, jeigu jie tiksliai supranta krašto rezistencijos rolę ir reikšmę, o taip pat jeigu jie nenori pajungti savęs politinių srovių tarnybai ar tik patarnauti vieno bei kito partinio ideologinio bloko ar koalicijos balanso nusverimui tremtyje.

2. Kas daugiau ardo tautos vienybę - pati tauta, ar emigrantai? Skaitytojas B.N. tarp kitko rašo: "Nemėgstu visokių naujų Sąjūdžių, kokioj formoj jie besireikštų. Iš jų vėliau gaunasi "Sąjūdėliai", dar vėliau visokios atžalos, skeveldros, o tai tautos vienybei taip nieko ir nebelieka... Be to, kodėl pasivadinta BDFS, o ne paprastais laisvės kovotojais, kas juk faktinai ir tikty?"

Atsakymas. Vardas čia gal nebūtų esminis dalykas. Tik nematyti aiškos priežasties ir pagrindo, kodėl trentiniai galėtų būti nepatenkinti ir kuo jie galėtų sukliudyti vienokiu ar kitokiu vardu pasivadinti tiems, kurie tėvų žemėje tęsia toliau atkakliausią kovą prieš okupantą. Iš šono pažiūrėjus, rodos, turėtų būti visai natūralu, kad visuotinės ir jungtinės naujos antibolševikinės rezistencijos dalyviai pasivadino Bendruoju Demokratinio Pasipriešinimo Sąjūdžiu. Gryna tiesa, kad tikruosius laisvės kovotojus - partizanus jie taip iš karto pavadino ir tebevadina, kaip gerb. skaitytojas rekomenduoja. O dėl naujų sąjūdžių, atžalų ir skeveldrų bei tautos vienybės būtų principiniai pasakytina: 1/ Nauja politinė, militarinė, moralinė Lietuvos okupacijos situacija turėjo pareikalauti ir naujos formos kovų sąjūdžio /juo labiau, kad nacių laikotarpio rezistencijos vadovavusieji organizmai iš Lietuvos pateko į tremtį, Tėvynėje nieko savo vietoje nepalikdami/; 2/ Tėvynėje pasiliko tęsti kovą absoliutinė lietuvių tautos dauguma, ir ji turėjo ne vien pareigą, bet ir teisę sudaryti savo "naujus sąjūdžius" ir tautos pasipriešinimo kovos vadovaujančius organus; 3/ Ne BDFS, būdamas pagrindinis ir vienintelis Tėvynėje kovojančios tautos pasipriešinimo Sąjūdis ardo tos tautos vienybę, o greičiau tie į užsienius patekę tautos sluoksniai, kurie nenori suprasti Tėvynėje kovojančių savo brolių, neteikia jiems reikiamos paramos, o tik intriguoja ir "parlamentariauja" trentinių stovyklose etc.; 4/ Kovojanti tauta Tėvynėje yra šiandien pasiekusi aukščiausios vienybės laipsnio, koks tik yra sovietinio režimo sąlygomis įmanomas, o nuo tos vie-

nybės ir pačios tautos dygliuotas atžalas ir skeveldras šiandien greičiau sudaro pabėgėlių grupės užsieniuose, kurios čia fanatiškai, aistringai /ir beprasmiškai/ tebesirungia tarpusavyje emigraciniame tvaikė.

Siūlome mūsų gerb. skaitytojui B.N., kaip lygiai ir daugeliui kitų giliai, nuoširdžiai ir su veiklausiomis konsekvencijomis apie visa tai pagalvoti.

3. Partizanai "nemoka" redaguoti įsakymų. Karinių dalykų specialistas, skaitytojas P.K. nuodugniai kritikuoja Biuletenio Nr.1. paskelbtą dokumentą - vienos Laisvės Kovotojų Apygardos operatyvinį įsakymą Rinktinės vadovybei, tarp kitko pridėdamas išvadą: "Jei redakcija netvirtintų, kad ji turi to dokumento fotokopiją, nepatikičiau, kad tokius prastus įsakymus gali rašyti partizanų štabai. Tokius įsakymus su klaidomis rašydavo Karo Mokykloje 1920-22 metais, bet tai rašydavo kariūnai-mokiniai"...

Atsakymas. Tokia Lietuvos partizanų operatyvinio įsakymo kritika yra labiausiai idomi ir charakteringa psichologiniu atžvilgiu. Turėdami galvoje visas kitas skaitytojo P.K. kritines pastabas jam ir jo draugams galėtume pateikti sekančių paaiškinimų: 1/ BDPS Užsienio Delegatūra ir savo narių ir ypač savo bendradarbių tarpe taip pat turi pakankamų karinių dalykų specialistų, buv. Lietuvos kariuomenės karininkų, kurie neblogai orientuojasi dėl partizanų štabų įsakymų tekstų... redakcinių bei kitokių klaidų bei trūkumų. Jei būtų buvę tikslo dėti į Biuletinį "pavyzdinę partizaniską įsakymą" neatsižvelgiant nei į tiesą, nei į realybę, tai tokiame įsakyme trentyje parašyti tikrai nestigtų kvalifikučiausių redaktorių; 2/ Mūsų Biuletenio tikslas, betgi, yra duoti tik tikrus faktus ir autentiškus dokumentus apie rezistencinę kovą Tėvynėje, nors kaip tai būtų žiauru, nemalonu, o patys pranešimai ir tekstai turėtų redakcinių, stilistinių trūkumų ar kitokių "stambių klaidų", bei "nesiorientavimo, kaip reikia kovos junginiams vadovauti". Mūsų tikslas ir pareiga duoti ne iškreiptą, išgražintą užmaskuotą ar "gambiai stilizuotą" vaizdą apie padėtį Lietuvoje, o tokį vaizdą, kaip ji patys kovotojai piešia ir kaip jie tai daryti moka, - tik tada turėsime tikrą vaizdą apie padėtį Tėvynėje ir apsisaugosime nuo kenksmingų, per daug romantinių iliuzijų; 3/ Yra tikra tiesa, kad Lietuvos partizanams savo tarpe gerokai stings aukštai kvalifikuotų militarinų dalykų specialistų ir panašių genštabistų. Deja, tuos dalyko žinovus dažnai turi pakeisti "paprastas" leitenantas, dar dažniau gi tik buvęs vyr. ar jaun. puskarininkas, net "eilinis kareivis" o ne syki dar "jokioj kariuomenėj nebuvojęs jaunuolis". Todėl nenuostabu, kad vienas kitas karinis įsakymas surašomas taip, "kaip 1920-22 metais rašydavo kariūnai-mokiniai", ir net dar "blogiau", dar su stambesnėmis "klaidomis". Nėra klaida tik tai, kad pati tautos pasipriešinimo kova eina, kad okupantas-žudikas, ar savas išgama-išdavikas baudžiamas, kad kraujas liejasi. 4/ Aukštai kvalifikuotų karinių mokslų specialistų trūkumas Tėvynėje, kaip visiems žinoma, yra atsiradęs dar ir dėl to, kad didelę tų specialistų dalį okupantas pirmiau ir dabar yra nužudęs ar ištransportavęs į Sibirą, o kita nemaža dalis yra išsitrėmusi į DP stovyklas ar kitas vietas užsieniuose ir kovojančiam kraštui gal vis dar nepadeda tinkamai susiorientuoti "kaip reikia kovos junginiams vadovauti"... Tik dėl to atsiranda ir tos stambios partizanų karinių įsakymų redakcinės "klaidos". Galime patikrinti, kad ir partizanai trokšta, jog jų ateityje būtų galimai mažiau!

4. Dėl reportažo apie Lietuvą ir kitų žinių iš krašto. Apie dešimtis su viršum skaitytojų yra atsiliepę specialiai dėl skyriaus "Kovojančioj Tėvynėje" ir kitų žinių iš Lietuvos. Susunavus skaitytojų pastabas šia tema, gaunamas gana margas nuomonių vaizdas. Beveik visiems šios žinios atrodo arba nebe naujos, sonstelėjusios, savo esme daugiaž girdėtos ar žinomos, bent iš anksto nuvokiamos, arba visai pasenusios, neįdomios, nevokusios ir negambiai surašytos, arba vėl kitiems, jog tai tik sukomplikuotos iš užsienio spaudos žinios, net ne iš paties krašto, bet čia užsieny sufabrikuotos. Vieniems tos visos žinios "neabejotinai parodo, kad Biuletenio leidėjai turi ryšį su Lietuva, ir labai idomu sekti, kaip lietuviai ant savo kailio Tėvynėje išgyvena antrąją bolševikų okupaciją", o kitiems vėl: - "iš tokių žinių natyti, kad Užsienio Delegatūra kaip tik neturi jokių ryšių su kraštu ir savo simuliacijomis dar daugiau sustiprina išpūdį, jog "... ir t.t.

Atsakymas. Kolektyviai atsakant į šias visas pastabas, būtų galima išryškinti tam tarpui sekančius momentus: 1/ Niekam negali būti abejonės, kad žinios ir dokumentai iš Lietuvos nėra nei dienoraštinio, nei iš viso

labai didelio naujumo ir šviežumo. Biuletenio redakcija niekur nebuvo nė užsiangažavusi, kad tuo ji duoda pačias naujausias ir šviežiausias žinias iš krašto. Beveik visi pranešimai turi savo datas, lokalizuoja laike įvykius ir užsienio lietuvių niekur neklaidina nei įvykių datų "atšviežinimu", nei jų "perredagavimu". Daugelio faktų ir įvykių sąžininga ir atsakinga rezistencinė spauda ir jos bendradarbiai tiek Tėvynėje, tiek užsieniuose, deja, negali ir turbūt tuo dar negalės iš viso skelbti, o kitą dalį visai sąmoningai suvėlina ir suvėlinas. Nėra net įmanoma iš tikslus viešumai aiškinti: kaip ką ir kodėl? 2/ Biuletenis labai mažai tenaudoja bolševikinę Lietuvos paudą, nes ji ligi šiol nesunkiai buvo gaunama užsieniuose, kas ją domėjosi, ir jos skelbiamos mintys bei faktai visoje tremtinių ir išeivių spaudoje buvo ir tebėra plačiausiai komentuojami. Iš tų visų "šviežiausių" pačios bolševikinės spaudos komentarų užsieniuose tam tikru atžvilgiu sudaro gana platus okupuotosios Lietuvos vaizdas, - nors daugelis užmiršta, kad tai vis dėlto yra tik užsieniuose gyvenančių žurnalistų ir asmenų pateikiami komentarai /taip, kaip jiems iš užsienio žiūrint atrodo, kaip jie apie padėtį Lietuvoje nusprendžia iš savo pačių buvusių patyrimų, analogijos, prisiminimų.../. 3/ Biuletenis taip pat neregistruoja tokių užsienio spaudoj pasirodančių "žinių", kurios čia sudaromos pagal gautus iš Lietuvos trumpus ir ypač "simbolinio turinio" laiškučius, parodančius didelį žurnalistų fantazijos lakumą ir "išvalgumą". Kaip pirmieji, taip ir antrieji komentarai dažnai atitinka tikrumą, - bet tokie komentarai visuomet yra tik spėjamoji realybė, o ne autentiškų liudininkų stobėjimo atpasakojimas vietoje. Iš tokių laiškų sudaromos žinios dažnai yra gana šviežios, su gana vėlybomis datomis, tikromis asmenų pavardėmis ir vietovardžiais /ypač Amer. lietuvių spaudoje/. Kartais dėl tų asmenų laikysenos ten kyla net ginčai, ir tūlas mato reikala patikslinti apie vieno ar kito jam pažįstamo asmens tikrąją galvojimą Lietuvoje. Su tokiomis šviežiomis ir įvairiomis "informacijomis iš krašto" vienas tikslas yra neabejotinai pasiekiamas: mažų mažiausia papildoma kandidatų sąrašai deportacijoms į Sibirą... 4/ Kai kurie tremtiniai pasisako, jog jie lauktų ne tik šviežesnių, bet ir gyvenimų, vaizdingesnių žinių iš krašto, "dar negirdėtų", o vienas skaitytojas atvirai pastebi, jog jis užsieny sėdėdamas galėtų apie Lietuvą parašyti daug geresnių žinių, vien Amerikos lietuvių spauda ir savo asmeniškais atsinimais pasiremdamas /!/, gi iš "Tiesos" puslapių jis galėtų surašyti net keliolika "kaltinamųjų aktų" bolševikams, - tik daug rimtesnių, negu onas partizanų "prokuroras" /! jis taip ir rašo su kabutėmis.../. Redakcija pilnai tiki, kad tiems kolegoms tikrai nestigtų šiam tikslui fantazijos ir gabumų ir tai daugelis galime konstatuoti tremtinių bei išeivijos spaudoje. Yra tik viena bėda, kad BDPs Biuletenis nori ko daugiausia pateikti pačios krašto kovotojų surinktos, išgyventos ir surašytos medžiagos apie padėtį Tėvynėje, nors ji būtų ir gerokai "senstelėjusi", "žinoma", ir neįdomi", ir tuo tarpu nemato būtino reikalo kviesti apie tikrą padėtį Lietuvoje rašyti gerb. kolegas žurnalistus ir kitus rašto žmones gyvenančius tremtinių stovyklose ar jau pasidėję Amerikoje. Kviesime rašyti apie padėtį Lietuvoje ir partizanų kovas tada, kai jau visiškai nebūtų kam iš pačios Lietuvos rašyti. 5/ Su Lietuvoje pasilikusiais rašytojais, žurnalistais ir kitais rašto nokovais yra maždaug panaši padėtis, kaip ir su minėtais kvalifikuotais karo meno specialistais. Gerų rašytojų, žurnalistų, poetų, redaktorių, prokurorų etc. eilės ten gerokai prarėtėjo ir vėl dar buvo prarėtintos. Jų vieton stojo kiti, nepakankamai "patyrę" ir "gabūs", kartais "naivūs" ir "patetiški", "tikri grafomanai", jie dar neturi gero stiliaus ir pridaro daugybę "klaidų". Deja, beveik niekas neatvyksta jiems vietoje padėti ar juos pakeisti iš didžiųjų užsienio specialistų. 6/ Nežiūrint, kad taip rašančiųjų eilės Lietuvoje buvo prarėtintos, nereikėtų stidaryti apriorinio vaizdo, jog kovojančioje Lietuvoje iš viso nebėra kam rašyti. Kada skaitomas užsienyje autentiškas krašto padėties aprašymas, atliktas pačių kovos dalyvių, be visokių gabų fantazijų, be sensacijų ir kitų vad. "amerikoniško žurnalizmo" priemonių, o tik nuoširdus ir išgyventas okupuotos Tėvynės žmogaus nuotaikų keliolikoje fragmentų pavaizdavimas arba koks sausas "aktas", vykdomant uždėtas rezistencinių organų pareigas, - tai tūlas mūsų brolis pagėgis, pasirodo to jau ir žinoti nebeneri, nat jis pats geriau galis parašyti, turis lakesnę fantaziją ir mažiau grafomanišką rašymo manierą, o taip pat ir prokuratūros aktų forma jam buvusi geriau pažįstama! Visokius aktus jis geriau parašytų už tuos, kurie vietoje stebi padėtį ir ją tiesioginiai išgyvena... Emigrantinėje aplinkumoje visai neraustant sudaromas išpūdis, jo jei šiandien žurn-

nalistas iš Lietuvos ar tik jo pareigas laikinai einantis /kol galės laimin-
gesnieji plunksnos broliai... iš užsienio sugrižti/ rašo užsienio broliams
apie padėti Tėvynėje, stengiasi kaip mokėdamas tą padėti visapusiškai at-
vaizduoti, sunkiausiomis sąlygomis renka žinias, už tai angažuoja nieko ne-
daugiau, kaip tik savo ir savo artimųjų galvas ir pats nesistengia persi-
statyti labai jau dideliu "herojum", o tik eiliniu kovojančiu ir kenčiančiu
žmogumi, - tai tie užsienio broliai net piestu pasišliaužia. Kaip tai?
Reportažas iš Lietuvos?!... Ką tu ten, nei rašyti moki, nei vaizduotės ne-
turi, nei nieko doro nežinai. Mes daug daugiau žinom apie Lietuvą, jos miš-
kus, apie partizanus, apie dabartinius bolševikus, ir mes parašom daug ge-
riau, ne tik dejuodami ir stenedami, o kovingai! Šiai minčiai apspręsti
pridėtina, kad jei visas reikalas eity apie eilėraščių ar romanų rašymą,
būtų viskas tvarkoj /nors trentyje šiais siužetais irgi dar nepasirodė nė
vienas įmanomesnis romanas/. 7/ Šia tema išleisdome į platesnius aiškinis-
mus dėl to, kad tai rodo daugelio mūsų emigrantų mentalitetą jų pažiūrose į
kraštą ir ten pasilikusius žmones. Toli gražu ne vien kai kurių žurnalis-
tų, bet ir visų tremties profesinių sluoksnių mentalitetą. Kiek jis būtų
emigrantiškai normalus ir paaiškinamas, jis yra vienas iš svarbiųjų priežas-
čių daugeliui sunkumų, nesusipratimų ir vad "kontroversų". Sudarius daug
kam malonią, bet visgi gerokai klaidingą iliuziją, kad Vakarų Europos trem-
tyje esąs atsidūręs visoks ir visas /!/ lietuvių tautos elitas, daug kam at-
rodė savaime suprantamas požiūris dėl Tėvynėje pasilikusios tautos "dalies".
Ne tik dabar dėl BDFS Biuletenio, bet įvairiomis kitomis progomis ir atve-
jais su ramiausia sąžine tūlas randa galimybę tvirtinti, jog Tėvynėje bepa-
liko tik "nejudrieji", "broliai be iniciatyvos" /pabėgti!/, tik obskurantai,
grafomanai, sentimentalūs kentėtojai, naivūs politikai, "keli kombinatoriai"
pamiškėje, nevykę rezistentai, blogi operacinių įsakymų rašytojai, senų vi-
siems žinomų naujienų pasakotojai ir pan. Maža to, prieinama prie tvirtin-
imų, kad krašto kovotojai esą kreipęsi į mūsų pabėgėlius, nepasakydami
šiems kažkokio "slaptažodžio", todėl pabėgėliai teisėtai negali jų /parti-
zanų/ laikyti autentiškais krašto rezistentais ir kaip tokiems pasitikėti.
Vienas iš išieivių net pareiškia, jog Lietuvos BDFS Direktyvinio Biuletenio
"patosiška frazeologija nėra liūdininkas sumanios ir kietos kovos". Kitas
vėl nepatenkintas, kam krašto partizanai pasivadino Laisvės Kovotojais, tai
per pretenzionalų, ir tai per daug primena buvusias organizacijas. Vienas
gi sakosi turįs "patikrintų žinių", kad BDFS buvęs mėgintas suorganizuoti
dar 1943 metais, tik nebuvo priverstas ligi galo. Šiaip vykstančia krašte
kova jis neabejoja, bet jam neiški tų kovotojų "gana savotiška represen-
tacija" užsieniuose, ir nuodugniai išrodinėja, kodėl jis negalįs tuo visu ti-
kėti be "slaptažodžio", kuris vis dar nebuvo pasakytas "kam reikia" užsie-
niuose. Kitas pareiškia iš viso labai abejoja, ar yra tie partizanai, ko-
votojai ir ypač jų organai. O pirmasis pasisako, kad jei jis tokią galimy-
bę anksčiau dar prileidęs, tai pasiskaitęs Biuletinį įsitikino, jog visa tai
esąs tik "švindelis" ir apie jokių užsienio BDFS ryšių su kraštu negali
būti kalbos... Matyt, tikrai BDFS Biuleteniui trūko fantazijos, vaizdingu-
mo ir "slaptažodžio" šiam skeptikui įtikinti. Pakartotinai pabrėžiame, kad
mūsų Biuletinis nėra skirtas visiems emigrantinio tvaiko "skeptikams" įti-
kinėti, o pirmiausia - informuoti apie tikrą ir realią krašto išsilaisvini-
mo kovą lietuvių aktingąją visuomenę pasaulyje, kur ji bebūtų ir kaip ji be-
būtų.

Palietėme toli gražu dar ne visus mums iškeltus klausimus bei pastabas,
liečiančias vien tik Biuletenio Nr.1. Esant progai ir reikalui kitką palie-
sime vėliau. Suvedame pirmąjį balansą: antrąją svarstyklių pusę nenusivý-
lėme. Didelė skaitytojų dalis nebuvo "skeptikai" ir tai pabrėžė. Jiems
Biuletinis suteikė paguodos, pasiryžimo ir apsisprendimo eiti į talką krašto
kovotojams. Mat, jie irgi... netikėję ligi šiol, kad krašto rezistencija
būtų tokia gaj, visuotinė, pasiryžusi, susidrausminusi, gyva.

Tačiau visiems skaitytojams lygiai dėkojame už pastabas, sugestijas,
kritiką, nes tai pagaliau galės patarnauti tik bendrajam reikalui. Prašo-
me ir toliau tą prasnę sątykiauti.

PRANEŠIMAI LIULETENIO GAVEJAMS IR SKAITYTOJAMS

1. Ateinančiame Biuletenio numeryje pradėsime spausdinti lietuvių trem-
tinių laiškus iš Sibiro. Pastaruoju metu redakcija gavo stambų tokių laiškų
pluoštą. Įateiksimo svarbesnes laiškų vietas ar jų santraukas.

-23-

2. Gauname naujų pageidavimų būti BDIS Biuletenio nuolatiniais prenumeratoriais ir nusiskundimų, kad ne visiems norinties Biuletenio užtenka. Dėl griežtai riboto egzempliorių skaičiaus ir reikalo bent po vieną kitą Biuletenio numerį pasiųsti į visas kolonijas, kur daugiau lietuvių gyvenama, apgailestaujame dėl šios padėties. Skaitytojus tuo tarpu prašome Biuleteniu pasidalinti su jų dorais ir visiškai patikiniais tautiečiais. Konstatavome, kad ypač buvo didelis pašto trukdymas biuletoniams skirtiems anglų ir pranzuzų okup. zonose Vokietijoje.

3. Netrukus pertvarkysime prenumeratorių sąrašą. Stengsimės, kad ko didesnis skaičius norinčių pastoviai gauti Biuletinį, jį gautų. Nustatysime, kurie iš dabartinių skaitytojų netinkamai elgiasi su Biuleteniu, jo nevertina arba jį ignoruoja, juos iš sąrašo brauksime, idant galėtume Biuletiniu aprūpinti tuos, kurie vis daugiau ir nuoširdžiai jo pageidauja.

4. Naudojant Biuletenio medžiagą spaudai, visuomet prašoma žymėti šaltinį - "BDFS Biuletenis".

5. Fakultatyvinis metinis Biuletenio prenumeratos mokestis - 10 dolerių arba jų vertė atitinkamomis kitų kraštų valiutomis. Prenumeratos mokestis nereikalaujamas. Tai tik auka pagal lietuvišką sąžinę ir finansinį kiekvieno skaitytojo pajėgumą šitokio specialaus pobūdžio rezistencinei spaudai paremti.

6. Kam išakniai nepranešta kitaip, laiškus, kritines pastabas, sugestijas, prenumeratos mokesčius ir aukas kovojančiam kraštui padėti /aukos vėliau pakvituojamos Biuletenyje su aukotojo pavarde arba kitokiu jo paties nurodytu sutartiniu ženklu/ prašoma siųsti sekanciais keliais:

a/ iš Amerikos Jungtinių Valstybių ir Kanados:

Mr. A. Karvelis, 37 Hillside Ave, Waterbury, Conn., U.S.A.

b/ iš Vokietijos ir Austrijos - skaitytojams atskirai ir tiesiogiai nurodytu adresu.

c/ gyvenantiems visuose kituose kraštuose:

Mme Lucie Carre, 37, Cours Vincennes, Paris 20, France.

7. Filną metinės prenumeratos mokestį ušsimokėjo šie Nr.Nr: 2,5,7,10, 26,51,203.

8. BDFS ir lietuvių rezistencijos reikalams aukėjo: Senas Išėivis 100 dol.; Pajūrietis 2500 pr. frankų. Už aukas reiškiamo gilią padėką.

TURINYS:

1. Krašto ir jo rezistencijos primatas.
Kovojančioje Tėvynėje:
2. Suėminai, nužudymai, išvežimai ir reformos Alytaus valsčiuje.
3. L. Kovotojų dainos: Rauda rudens vėjai.
4. Kaip lietuvių tauta mokosi "mokslų mokslo".
Lietuvių Spaudos ir Gyvenimo Apžvalga:
5. Bereikalingas nuotaikų aštrinimas.
6. Būgštavimas dėl rezistencijos politinių pajėgų.
BDFS Kronika:
7. Skaitytojų laišškai: 1. BDFS ir partijos. 2. Kas daugiau ardo tautos vienybę - pati tauta ar emigracija?. 3. Partizanai "nėmoka" redaguoti išakymų. 4. Dėl reportažo apie Lietuvą ir kitų žinių iš krašto.

8. Pranešimai skaitytojams.